

«وقتی خداوند انسان را مورد خطاب قرار می‌دهد و می‌گوید من آنچه در آسمان و زمین است مسخر انسان گردانیده‌ام، گروه خاصی مد نظرش نبوده است.» این جمله مطلع سخنان علی اکبر اشعری مشاور فرهنگی رییس جمهور و رییس کتابخانه ملی ایران بود. سخنانی در حاشیه نخستین جشنواره انتخاب کتاب معلولین که در سال آمفی تئاتر کتابخانه ملی ایران برگزار شد. جشنواره‌ای به همت سازمان بهزیستی استان تهران و انجمن آفرینش‌های علمی و هنری معلولین ایران.

ادامه در صفحه ۹

یادداشت

امروز خوب، فردایی بهتر

حسین امیرانی

واژه معلول و معلولیت در سیر تاریخی خود از منظر نگرشی تمام منفی، وضعیت حذف فیزیکی و نگهداری در نهانخانه‌ها، شهروندی درجه سه و سرباری جامعه را با شهروند درجه یک دارای حقوق متوفی و مولد و اثرگذار عوض نموده است.

قواعد و قوانین بین‌المللی، منطقه‌ای و ملی تعهداتی متقن و الزام آور برای رسمیت حقوق افراد دارای معلولیت و تحقق جایگاه و نقش فعال و اثربخش آنها ایجاد نموده است.

معلولین با نگرش واقع‌بینانه، معلولیت و پیامدهای ناشی از آن را پذیرفته و با واقع‌نگری و مثبت‌اندیشی در صدد خنثی نمودن پیامدهای آسیب‌زا برآمدند.

پس جوامع هم باید در نگرشی هم‌سو و حقیقت‌نگر هم توانمندی و کارآمدی بالقوه معلولین و هم تعهدات و قوانین مرتبط با ایشان را بپذیرند و اقداماتی موثر در رفع موانع حضور و بروز توانمندی معلولین در جامعه به انجام رسانند.

از آنجا که موانع فرهنگی و اجتماعی دو مانع مهم در مسیر تعالی معلولین می‌باشد متولیان امور به ویژه امر فرهنگ و هنر و علوم می‌بایست در طراحی‌ها و برنامه‌ها خود این بخش مهم از شهروندان جامعه را منظور نمایند و ساز و کارهایی موثر در جهت تغییر نگرش جامعه نسبت به توانمندی معلولین و ضرورت مشارکت اجتماعی ایشان به ویژه توان بالقوه و بالفعل معلولین در مدیریت، توسعه و اعتلای جامعه را به انجام رسانند.

و سوم دسامبر (۱۲ آذر) یادمان و متذکر دو اصل مهم می‌باشد. یکی بیان توانمندی و اراده قوی معلولین برای رشد و تعالی، مدیریت مسائل خود و کمک به حل مشکلات جامعه و نیاز سایر افراد.

دوم الزام عملی جامعه به تعهدات و قوانین مرتبط با معلولین برای فراهم‌آوری و هموارسازی مسیر رشد و تعالی آنها با ایجاد فرصت‌های برابر و زیرساخت‌های لازم.

بی‌شک با روند مشهود در بازسازی نگرش جامعه به معلولین و نیز معلولین به خود و جامعه روزهای توأم با بالندگی و تجلی افتخار در انتظار ایشان خواهد بود. به امید فردایی بهتر.

رونمایی از یادمان معلولین

در آستانه روز جهانی معلول، از یادمان معلولین در پارک ملت با حضور نظم ده معاون توانبخشی بهزیستی کشور، مدیر کل بهزیستی استان تهران و مسئولان انجمن علمی هنری معلولان رونمایی شد.

ظاهر رستمی، مدیر کل بهزیستی استان تهران در این مراسم با اشاره به روند پیشرفت خدمات به معلولان گفت: تا به حال به خاطر توجه دولت و مسئولان شاهد پیشرفت‌های روز افزونی در ۳۰ استان کشور بوده ایم ولی هنوز با سطح رضایت‌مندی فاصله داریم.

وی افزود: حمایت از معلولین همیشه در راس امور بهزیستی استان تهران بوده است و توجه خاصی به این مسئله مهم شده است.

رستمی در ادامه به بیان وضعیت مناسب سازی در استان پرداخت و گفت: با آغاز مناسب سازی مراکز بهزیستی استان تهران در سال ۸۷ در حدود ۹۵ درصد این مراکز بهزیستی استان مناسب سازی شدند و امیدواریم پنج درصد دیگر هم تا پایان سال جاری مناسب سازی شود.

رستمی با اشاره به این که تمام پیشرفت‌ها را با همکاری استانداری‌های تهران و شهرداری انجام داده است، گفت: نکته‌ای که باید به آن توجه کرد و آن را در مسیر پیشرفت قرار دهیم بحث آموزش به معلولان است، چرا که در حال حاضر معلولین مشکلات مالی، بهداشتی که مربوط به ۸ سال پیش است را ندارند و باید بیشتر به بحث آموزش آن‌ها توجه شود.

وی اضافه کرد: امروز مراکز بهزیستی استان تهران جزو بهترین مراکز تهران هستند و شرایط این مراکز در اطراف پایتخت هم به همین نحو بوده و از تجهیزات بالایی برخوردارند و این پیشرفت تنها با نظارت و رقابت بین مراکز ایجاد شده است.

مدیر کل بهزیستی استان تهران گفت: باید برای آموزش معلولان گروه‌هایی در بخش انجمن معلولین برای آموزش انتخاب کنیم، چرا که شناخت استعدادها مساوی است با پیشرفت و تعالی بیشتر، که همه این امور باید در معاونت توانبخشی رسیدگی شود.

معلولان

چه می خواهند

ساده و بدون حاشیه از دوستان معلول خود پرسیدیم چه مشکلی دارند، برخی پاسخ دادند: حرف زدن فایده ای ندارد، عده ای دیگر آه از نهادشان برآمد... اما با این وجود امید در چشمان آنها می درخشید.

همچون دیگران به ما توجه کنند، معلولیت که دست خود مانعست چرا ما نباید در جامعه حضور پیدا کنیم و به راحتی به مدرسه و دانشگاه برویم. از مسوولان محترم دولتی و مردمی خواهیم حداقل به عنوان یک انسان به ما نگاه کنند.

برای معلولان زمینه اشتغال را فراهم کنند، معلولان با این مستمری اندک توان ادامه زندگی را ندارند در صورتی که قانون تا حدی جایگاه اشتغال معلولان را مشخص کرده اما اجرا نمی شود. اشتغال معلول یعنی رسیدن به خود کفایی ورهایی از وابستگی به دیگران. فرد معلول که دارای شغل است در تمامی عرصه های زندگی موفق خواهد بود.

احترام، احترام، احترام. این تنها خواسته ما است. آیا نقص جسمانی ما باید باعث بی توجهی دیگران شود؟

مسوولان برای یک ساعت هم که شده روی ویلچر بنشینند تا سختی رفت و آمد در شهر را درک کنند. معلول حتما نیاز به همراه دارد تا در خیابان های شهر رفت و آمد کند. حتی برای رفع نیازهای اولیه معلولان کاری نمی شود.

چه فایده ای دارد خواسته های ما را برای چه می خواهید مگر کسی توجهی هم دارد؟ هر کس هر کاری دلش می خواهد و برایش آسان تر است انجام می دهد.

خواسته ای ندارم تشکر ویژه ای از سازمان بهزیستی دارم که به امور ما رسیدگی می کنند. مراکز توانبخشی آنها کمک زیادی به ما می کند و مستمری اندکی که می دهند حداقل بخشی از زندگی ما را تامین می کند.

چرا مراکز توانبخشی را واگذار می کنند؟ بخش خصوصی کارش را درست انجام نمی دهد، یا پرونده ها را به مراکز خصوصی نهدید یا اینکه نظارتان را بیشتر کنید تا حقوقمان ضایع نشود.

مستمری معلولان را بیشتر کنند، چگونه است که حقوق سربازان را افزایش می دهند اما برای معلولان تغییری ایجاد نمی شود؟ مگر تورم تنها نصیب کارمندان می شود ما هم از گرانی تاثیر می پذیریم به ما هم توجه کنند.

برای رفت و آمد مشکل داریم تا کسی ها معلول ویلچری را سوار نمی کنند اتوبوس ها را هم که نمی شود سوار شد حتی برخی از آژانس ها نیز خدماتی به معلولان نمی دهند. تا کسی های مناسب سازی شده هم اغلب در دسترس نیستند.

کودکان معلول امکان گذراندن اوقات فراغت و استفاده از امکانات فرهنگی را ندارند، برای آنها کاری باید کرد. اگر از ابتدای کودکی از امکانات محروم باشند استعداد های آنها شکوفا نخواهد شد و تا ابد در محرومیت باقی خواهند ماند.

برای رفت و آمد ما کاری نکنند. با این وضعیت هیچ معلولی امکان استفاده از مدارس، دانشگاه ها و امکانات شهری را نخواهد داشت

آیا امکانات توانبخشی ارائه شده در کشور ما با استانداردهای جهانی تطابق دارد؟ ظاهراً بسیاری از کشورها امکانات بهتری دارند چرا از این امکانات ما باید محروم باشیم. امکانات درمانی که در کشور برای معلولان ارائه می شود بسیار محدود است.

گفت و گو با مدیر کل سازمان به بهانه روز جهانی معلول

معلولان به گردن همه حق دارند

هادی زندی

اگر برای دقایقی با ظاهر رستمی مدیر کل بهزیستی استان تهران همکلام شوی به خوبی تاکید بر این مفهوم را در می یابی. به ویژه اگر این همکلامی در آستانه روزی باشد که جهانیان در نظر گرفته اند برای معلولان ۱۲ آذر ماه،

این روز بزرگ برای به یاد معلولان بودن، فرصت خوبی بود برای شنیدن صحبت های مدیر ساعی سازمان. مدیری که معتقد است باید در کنار معلولان زندگی کرد تا بتوان مشکلاتشان را فهمید. وی اعتقاد دارد باید حقوق معلولان را برای جامعه تعریف کرد. امری که جز با فعالیت ها و اقدامات فرهنگی به مقصود نمی رسد.

مدیر کل بهزیستی استان تهران این روزها جلسات متعددی را با نهاد های دولتی و غیر دولتی خدمات دهنده به معلولان برگزار می کند. جلساتی که ثمره اش اقدامات هماهنگی می شود از جمله مناسب سازی جامعه برای زندگی بهتر یک معلول.

آموزش علمی و کاربردی اقدام کرده ایم که اینها همه و همه برای رسیدن به برجسته سازی نقش توانبخشی است.

اگر بخواهید با توجه به تلاش های اشاره شده به خودتان از یک تالیست نمره ای بدهید آن نمره چند است؟

جواب این سوال شما در دو حالت تعریف می شود. اگر من بخواهم سازمان را با چند سال پیش مقایسه کنم و عملکردها را ببینم می توانم با جرات بگویم بیست و نهمی اگر بخواهم به ایده آل های خودم نگاه کنم هفده می دهم.

این نمره را به چه دلیلی از خودتان کسر می کنید؟

خب همان طور که گفتم من فردی ایده آل گرای هستم. با توجه به این نکته و همچنین حجم عظیمی از مشکلاتی که هنوز وجود دارد نمی توانم نمره کاملی به خودم بدهم.

هیچ کار اجرایی بدون پشتوانه فرهنگی به نتیجه نمی رسد. از سوی دیگر شما در میان صحبت های پتان اشاره ای هم به بحث های فرهنگی داشتید. کمی بیشتر از این فعالیت ها برای ما بگویید؟

بیشتر کار های ما در سازمان جنبه فرهنگی دارد. الان با توجه به سیاست های دولت در این زمینه این قصد وجود دارد که توانمندی های فرهنگی معلولان به رخ جامعه کشیده شود. همین جشنواره انتخاب کتاب درباره معلولان یکی از اصلی ترین فعالیت های فرهنگی ما بوده است و یا یادمانی که در پارک ملت افتتاح شده است. این یادمان توسط یک طراح معلول طراحی شده که خودش نوعی کار فرهنگی به شمار می آید.

به عنوان سوال پائینی برای ما بگویید که برای حل مشکلات معلولان چه رایزنی هایی را با دیگر سازمان های متولی در این زمینه انجام داده اید؟

ما تعامل های زیادی را برای رسیدن به این هدف برقرار کرده ایم. هم اکنون در استانداری استان تهران ما را به عنوان یک سازمان منسجم می شناسند. بنده در سال ۸۶ از سوی این سازمان به عنوان مدیر کل نمونه انتخاب شدم. در سال ۸۷ هم در جشنواره شهید رجایی سازمان برتر شناخته شدیم. همچنین ما با سازمان فنی و حرفه ای کل کشور نیز تفاهم نامه هایی را برای ایجاد اشتغال معلولان امضا کرده ایم.

آقای رستمی! در آستانه روز جهانی معلول هستیم. به عنوان مسئول سازمانی که مخاطب اصلی اش را این عزیزان تشکیل می دهند باز دیک شدن به این روز چه احساسی پیدا می کنید؟

ببینید، اگر من بخواهم از احساسم در این رابطه صحبت کنم باید به این نکته اشاره کنم که معلولان بر گردن ما و جامعه حق بزرگی دارند و در هر جا و مکان و در هر مقام و مسئولیتی که ما قرار بگیریم موظف به پاسخگویی صحیح و اصولی به این عزیزان هستیم و اگر با معلولین با اعتقاد و صداقت و نه از روی ترجمه برخورد شود آن هم برای توجه به توانمندی آن ها، آن وقت است که می توانیم بگوییم دین خودمان را به آن ها ادا کرده ایم. در این صورت یک مدیر می تواند س راحتم بر بالین بگذارد.

چقدر توانسته اید این احساس را به عمل نزدیک کنید؟

فکر می کنم شما با این سوال می خواهید به کردار سازمانی من پی ببرید. برای این منظور من باید به شما بگویم که یک مدیر کل در بهزیستی با هر مسئولیتی باید چند آیت را رعایت کند تا بتواند به آن شرایطی که گفتم دست پیدا کند. اول اینکه باید همیشه در میدان کار باشد چه در شب یا روز نباید در ها را به روی خودش ببندد. باید در مجامع و منازل معلولین حتی در شهرستان های دور افتاده حضور فیزیکی داشته باشد. دوم اینکه باید خلاقیت و نوآوری ایجاد کند. تا بوسیله این نوآوری گره ها را مرتفع کند. دیگر عامل مهم این است که یک مدیر در این حوزه باید با بررسی های دقیق فرایندهای کشنده و مزمن و طولانی را که مانعی در خدمت رسانی به معلولان هستند از بین ببرد. همچنین باید که انتقاد پذیری داشته باشد و با صداقت به پاسخگویی به جامعه هدف بپردازد. آن مدیر نباید اقتدار در مدیریت را با هیچ عاملی عوض کند.

با این وجود اقیانوس آینه کار پتان را در

ارتباط با معلولان چگونه ارزیابی می کنید؟ برای در نظر گرفتن یک آینده موفق ما در ابتدا باید بپذیریم که مهمترین قسمت در سازمان های بهزیستی، معاونت های توانبخشی آن مجموعه است. اگر ما بر اساس این دیدگاه و همچنین بر اساس تخصص محوری برنامه های بومی و استراتژیک را اجرا کنیم در یک چشم انداز چند ساله به موفقیت دست پیدا می کنیم.

این دیدگاهی که در رابطه با معاونت توانبخشی ذکر کردید تا چه اندازه در

حالا با توجه به سیاست های دولت در این زمینه هدف این است که توانمندی های فرهنگی معلولان به رخ جامعه کشیده شود

سازمان بهزیستی استان تهران وجود دارد؟

خیلی زیاد. ما در سازمان تلاش بسیاری کرده ایم تا اجزای درون سازمان به اهمیت این بخش پی ببرد. وقتی امروز شما می بینید که آگاه سازی مطلوبی در جامعه نسبت به معلولان وجود دارد این نتیجه جدی گرفتن معاونت توانبخشی درون سازمان است. البته باید اذعان کنیم که امروزه با وجود پیشرفت هایی که حاصل شده هنوز گروهی از مردم آگاهی خوبی نسبت به حقوق این عزیزان ندارند. که البته اگر ما بخواهیم این دیدگاه روز به روز بهتر شود باید جایگاه معاونت توانبخشی در سازمان باز هم تقویت شود. همچنین یکی دیگر از راهکارها برای دسترسی به این هدف بحث آموزش است. ما در سال ۸۷ نسبت به ایجاد مراکز آموزش کارکنان و همچنین راه اندازی مرکز

روز معلول، فرصتی برای دیده شدن

معصومه حیدری پارسا

با ویلچر حرکت کنند، در بسیاری از اماکن برای عدم عبور موتورسیکلت نرده نصب کرده اند، حتی در بسیاری از ساختمان های تازه ساز اداری نیز اماکنی برای معلولین در نظر گرفته نشده است، معلولین در خیابان ها نمی توانند از تلفن های عمومی استفاده کنند چرا که ارتفاع آن برای این افراد مناسب نیست و هزاران مشکل دیگر، در واقع در عرصه عمومی و شبکه شهری مانند خیابانها، کوچه ها، پارک ها، مراکز خرید، مساجد، رستوران ها و مسیرهای ویژه معلولان طراحی و تعریف نشده است»

اولویت نخست حقوق معلولین است

تسهیل تردد عابرین پیاده در سطح شهر و فراهم آوردن امکان تردد و دسترسی به کاربری شهری از نقش ها و وظایف اصلی شبکه معابر شهری است. مهندس «زامین عطایی» مدیر اداره ایمنی و استاندارد که بیش از ۱۷ سال است که در حوزه حمل و نقل شهرداری و ترافیک تهران فعالیت دارد، در این باره می گوید: «ما قبول داریم که شهر برای افراد معلول و همه کسانی که بنا به دلایلی محدودیت در حرکت دارند به هیچ وجه مناسب نیست، به همین علت هم در سال های اخیر

روز جهانی معلولین از سوی سازمان ملل متحد با هدف پیشگیری از معلولیت، توانبخشی و مناسب سازی شرایط اجتماعی برای مشارکت معلولان در زندگی اجتماعی نامگذاری شده است.

روزی که یاد آور قشری توانمند از جامعه است که استعدادها و توانمندی هایشان به حاشیه رانده شده است. این روز شاید بهانه ای باشد تا مردم جامعه این قشر رنج کشیده را بیشتر و بهتر بشناسند، قشری که همواره به سبب کمبودها با مشکلات فراوانی روبرو هستند.

بر اساس آمار به دست آمده در کشور ما نزدیک به ۳ میلیون نفر به معلولیت های مختلف جسمی - حرکتی و ذهنی دچارند. این افراد به عنوان بخشی از جامعه امروز ما که بر اساس عوامل ژنتیکی، حوادث و تصادفات، بیماری ها و یا به طور مادرزادی و دیگر مسائل، بخشی از قدرت خود را از دست داده اند نیازمند توجه ویژه هستند.

حق نادیده معلولین در جامعه

بر اساس آمارها، ۱۲ درصد از جمعیت ایران را معلولان تشکیل می دهند، بنابراین حضور این قشر از جمعیت کشور در صحنه اجتماع، مستلزم ایجاد زمینه ها و عرضه خدماتی است که شرایط را برایشان به گونه ای فراهم کند که بدون کمک دیگران توانایی بهره مندی از اماکن فرهنگی، مذهبی، تجاری و خدمات عمومی و غیره را داشته باشند.

«ضرابی» مدیر انجمن بیماری های ضایعی - نخاعی، در این باره می گوید: «فرد معلول انسانی است مانند انسان های دیگر. او حق زندگی دارد، حق اینکه برای ادامه زندگی و همچنین رفع نیازهای روزمره اش از امکانات شهری و اجتماعی استفاده کند، اما این حق در اغلب موارد نادیده گرفته می شود و فرد معلول به سبب وجود مشکلات متعدد همیشه مجبور است که نه تنها خود را با کمترین امکانات و داشته ها وفق دهد بلکه در بسیاری موارد نیز از خواسته هایش نیز چشم پوشی کند.»

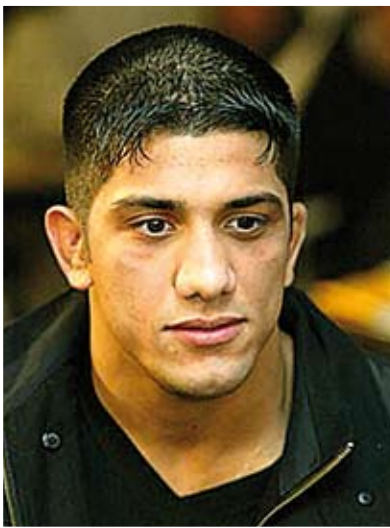
به هر حال موانع اجتماعی متفاوت بر سر راه معلولین آنها را از استفاده از تسهیلات شهری و رفاهی محروم کرده است، همچنین نگرش عوامانه و غیر کارشناسانه اجتماعی نسبت به معلولان، عدم تساوی در برخورداری از حق و حقوق یکسان با سایر شهروندان آنها را تا حد زیادی از زندگی و روابط اجتماعی دور کرده و دچار مشکلات حد کرده است.

ضرابی در این باره نیز می گوید: «در کشور ما بر خلاف بسیاری از کشورهای دنیا که معلولان جسمی - حرکتی به سبب مشکلات و مسایلمان بیشتر از سایر شهروندان مورد توجه و رسیدگی قرار می گیرند، جمعیت ۳ میلیون نفری معلولان در جامعه ما سخت ترین و پر مشقت ترین زندگی را دارند و به جرئت می توان گفت که ۹۹ درصد آنها در فقر مطلق و نسبی به سر می برند.»

ضرابی، معتقد است دسترسی و جابه جایی دو مقوله مهم در حمل و نقل شهری و بین شهری به منظور مناسب سازی محیط برای اقشار مختلف معلولان است امری که نه تنها در طراحی شبکه معابر شهر تهران و محله های جدید گذشته رعایت نشده است بلکه در طراحی شهرهای جدید نیز چندان جدی تلقی نشده است، او همچنین وضعیت نادرست در ساخت و ساز و معماری شهرها را بزرگترین مشکلات پیش روی این قشر می داند و بی انتقاد از وضع موجود می گوید: «مناسب نبودن اماکن و فضاهای شهری و وسایل حمل و نقل برای استفاده معلولان امکان حضور در عرصه های اجتماعی را از آنان سلب کرده و این افراد را به رنج دیده شدن دچار کرده است، به عنوان مثال حضور معلولان در دانشگاه ها به دلیل مناسب سازی نشدن در این مکان ها فراهم نیست و بسیاری از افراد معلول فرصت ادامه تحصیل و فرصت های دیگری که به دنبال آن ایجاد می شود مثل حضور در اجتماع، کار، داشتن درآمد، بروز توانایی ها و مفید بودن را از دست می دهند، در نتیجه بسیاری از آنها نه تنها اعتماد به نفسشان را از دست می دهند بلکه به انزوا نیز دچار می شوند.» ضرابی، همچنین در ادامه می گوید: «ما تقریباً در تمامی معابر شهری با مشکل مواجه هستیم، پیاده روها کم عرض هستند معلولین نمی توانند

علیرضا دبیر:

معلولان عضوی از جامعه ما هستند

در بعضی از جوامع هنوز سلامتی جسمانی به عنوان عاملی مثبت در جامعه تلقی می شود و شاید به همین علت است که بسیاری از مردم و مسئولان نسبت به افراد معلول دارای نگرش ترحم آمیز هستند و بیشتر تمایل دارند از سر دلسوزی به آنان کمک و یاری رسانند، از نظر برخی از افراد جامعه معلولین اغلب نیازمندانی وابسته هستند که در مراودات اجتماعی روزمره قادر به فعالیت های ثمر بخش و مفید در زندگی اجتماعی و اقتصادی خود نمی باشند.

«علیرضا دبیر»، قهرمان پیشکسوت کشتی و عضو شورای اسلامی شهر تهران، با رد این مطلب می گوید: «شان و ارزش معلولین در جامعه ما بسیار بالا و در خور توجه است. همه ما به حقیقت، افراد معلول و با استعدادی را دیده ایم که بارها در عرصه های مختلف نشان داده اند که قشر موفقی از جامعه هستند آنها با کسب عناوین قهرمانی در ابعاد مختلف ورزشی، علمی،

فرهنگی و هنری خوش درخشیده اند و توانایی های خود را به رخ اجتماع کشیده اند.»

دبیر می گوید: «تمام تلاش ما اینست که معلولین نیز مانند سایر افراد جامعه از حقوق خاص و متناسب با شرایط خود برخوردار شوند، معلولان ما نیازمند توجه و اهتمام بسیاری هستند، ما هنوز برای دست یافتن به ایده آل ها با فاصله بسیاری روبرو هستیم.» دبیر همچنین به کمبودهایی که جامعه معلولین ورزشکار با آن روبرو است اشاره کرده و می گوید: «متأسفانه با وجودی که از میان این قشر ورزشکاران خوبی داریم اما توانسته ایم آنطور که شایسته است از آنها تقدیر کنیم و به آنها امکانات دهیم، البته کارهایی انجام شده است ما در صدد تأسیس مجموعه های ورزشی خاص معلولین هستیم، در واقع با پیگیری هایی که انجام داده ایم مقرر شده است که در ۴ گوشه تهران ۴ مجموعه ورزشی مجهز ساخته شود که ساخت و ساز یکی از آنها در جنوب تهران آغاز شده است.» دبیر در ادامه به ساماندهی اتوبوس های تندرو برای استفاده معلولان اشاره کرده و می گوید: «با ساماندهی اتوبوس های تندرو شاهد حضور تعداد قابل توجهی از معلولین در ایستگاه های اتوبوس و حتی مترو هستیم و با تخصیص دادن تسهیلات بیشتر در زمینه حمل و نقل امکانات بیشتری را در اختیار معلولین قرار خواهیم داد.»

دبیر در ادامه با تریک فرار رسیدن روز معلول گفت: «امیدوارم روزی فرا برسد که همه ما از اعماق وجودمان بتوانیم معلولان را درک کنیم، و فقط در مناسبت های خاص به سراغ آنها نرویم و به آنها وعده های پوچ ندهیم.» دبیر، همچنین از بین بردن مشکلات مختلف معلولان را تنها مختص قشر خاص و سازمان خاصی نمی داند و می گوید: «معلولان عضوی از اجتماع عظیم مردم هستند و به علت داشتن شرایط جسمی خاص نیازمند سرویس های خاصی نیز هستند، من بر این باورم که معلولان ما می توانند با بروز توانمندی های ارزشمند خود، سهم ارزنده ای را در پیشرفت جامعه ایفا نمایند که این مهم در پرتو تغییر نگرش مسئولان سازمانهای مختلف و بهادادن به آنها امکان پذیر است.»

امید است که با توجه و همکاری تمامی دستگاه ها و سازمان ها و مردم و اجرای قوانین شاهد روزی باشیم که معلولان در جامعه مانند یک شهروند سالم و عادی زندگی کنند.

مناسب نبودن اماکن و فضاهای شهری و وسایل حمل و نقل برای استفاده معلولان امکان حضور در عرصه های اجتماعی را از آنان سلب کرده و این افراد را به رنج دیده نشدن دچار کرده است

کنند، به هر حال ما مناسب سازی معابر شهری - ساختمانها و اماکن عمومی - ادارات دولتی را اولویت نخست حقوق معلولین قرار داده ایم و نمونه آن ساماندهی مسیرهایی مانند ولیعصر، انقلاب و آزادی است.»

افزایش خودروهای حمل و نقل

همان طور که وسایل حمل و نقل عمومی برای افراد عادی اهمیت دارد برای معلولین با توجه به شرایط جسمی و محدودیت های حرکتی و داشتن وسایل کمکی اهمیت بیشتری را دارا است. امر مهمی که تا به حال مسئولان توجه چندانی در جهت مناسب کردن این وسایل برای استفاده معلولان انجام نگرفته است. به هر حال برابری فرصت ها از مهمترین مقولاتی است که باید به آنها بها داده شود. مهندس عطایی، درباره مناسب سازی وسایل نقلیه معلولین می گوید: «از برنامه های آینده اینست که بزودی ۲۰ دستگاه خودرو مخصوص به معلولان و جانبازان را به ناوگان حمل و نقل شهری وارد کنیم، این خودروها مخصوص معلولین و جانبازان و ارائه خدمات به آنها است.» عطایی همچنین گفت: «مشکلات حمل و نقل

مدیریت شهری تهران نگاه ویژه ای به معلولان داشته است، تا آنها نیز بتوانند مانند هر شهروند دیگر از حقوق مساوی در شهر برخوردار باشند و جامعه نیز به تدریج شاهد حضور معلولین در معابر و وسایل حمل و نقل عمومی مانند مترو و اتوبوس ها باشد، نمونه آن نیز ساماندهی اتوبوس های ویژه (BRT) بوده است.» او در ادامه می گوید: «البته باید مردم این مهم را نیز در نظر بگیرند که اغلب ساخت و سازهای صورت گرفته در سطح شهر تهران قدیمی هستند و به آسانی نمی توان نسبت به اصلاح و ساماندهی معابر عمومی اقدام کرد.»

عطایی می گوید: «طبق ماده ۲ (قانون جامع حمایت از معلولان) معابر شهری ساختمان ها و اماکن عمومی و ادارات دولتی باید برای مسئولان مناسب سازی شود، البته اقدامات مناسبی نیز در این زمینه صورت گرفته است و ما طی ۲ سال به همه مناطق تهران ابلاغ کرده ایم و همه را ملزم کرده ایم که این معابر، پیاده روها و ساختمان های عمومی پارک ها و بوستان ها را برای معلولان و جانبازان مناسب سازی

معلولان حل شدنی است به این شرط که اتوبوس های ویژه معلولین را افزایش دهیم.»

عطایی در ادامه به برنامه های جامع سازمان اشاره کرده و می گوید: «یکی از برنامه های مهم ما اینست که در بهسازی و نوسازی معابر جدید سهولت رفت و آمد و فعالیت های اجتماعی معلولین را در نظر بگیریم، در طرح های ما قوانین مربوط به حل مشکلات موجود در محل های عبور و مرور از خیابان - پیوستگی به پیاده رو با جوی یا آبرو، ساماندهی نرده کشی یا زنجیر بین پیاده روها و خیابان ها در محل خط کشی عابر پیاده، شیب زیاد معابر، لغزندگی، از بین بردن گودال ها در داخل شهر، از بین بردن موانعی که به داخل پیاده روها نفوذ کرده است و بسیاری موارد که در شهرها به وضوح دیده می شود گنجانده شده است.» او در ادامه به ایجاد محورهای جدید برای تردد معلولین اشاره کرد و گفت: «با تعاملی که با مناطق داریم در صددیم این محورها را افزایش دهیم و به محض اینکه مناطق به ما اعلام کنند دست به کار می شویم ما حتی با سازمان زیباسازی مکاتبه داریم و اگر تقاضا دهند ما اقدام می کنیم.»

معصومه حیدری پارسا

معاون امور توانبخشی سازمان بهزیستی کشور:

برای رسیدن به ایده آل ها به زمان و بودجه نیازمندیم

خودروهای خود را مناسب سازی کنند نیز خدمات ارائه می دهیم و خودروهای آن ها را نیز برای تسریع در رفت و آمد هایشان مناسب سازی می کنیم، وی همچنین از افزایش تولید شرکت های خودرو سازی برای معلولان خبر داد و گفت: «ما با این کار حتی شهرستان های بسیار دور را نیز تحت پوشش خود قرار می دهیم، ما در سال گذشته تعداد قابل توجهی بودجه و ماشین برای معلولان شهرستان ها فرستاده ایم.»

اشتغال و مسکن دومقوله مهم برای اقشار مختلف معلولان است. نظم ده در این رابطه می گوید: دو مشکل مهم و عمده ما در رابطه با معلولان مساله مسکن و اشتغال است که سازمان بهزیستی توجه ویژه ای به آن داشته است و بودجه ای را برای آن در نظر گرفته است که حتی در عرض سال ها کار بهزیستی امکان پذیر نبوده یعنی ۱۰ برابر بیشتر از سال های گذشته شده است ما تا آذر ۱۳۸۸ توانسته ایم ۹ هزار و ۷۵۵ واحد برای معلولان بسازیم و در اختیارشان قرار دهیم.

در حال حاضر ۸ هزار و ۴۷۴ واحد مسکونی نیز در حال ساخت داریم و برای بسیاری از معلولان نیز وام بلاعوض و یا وام باز پرداخت در نظر گرفته ایم برای تعدادی از معلولان نیز مسکن آماده خریداری کرده ایم، به هر حال هرچه بودجه افزایش یابد ما در این زمینه عملکرد بهتری را خواهیم داشت.

وی در بحث اشتغال معلولان نیز می گوید: «ما به کمک NGO ها و بسیاری از این گونه نهادها و تشکل ها توانسته ایم سطح سواد را در میان جامعه معلولان افزایش دهیم و آن ها با همت و غیرتی که داشتند امروزه در مناصب بسیار بالا توانسته اند مشغول به کار شوند، بسیاری از مدیران و روسای کانون ها و NGO ها از بین معلولان هستند به هر حال از بین بردن مشکلات مختلف معلولان تنها مختص قشر خاص و سازمان خاصی نیست، همه باید به نوعی در از بین بردن این معضلات معلولان را یاری و دهند مثلاً با پیگیری های ما ۹ میلیون لیتر سهمیه بنزین معلولان ثابت ماند و این نشان بزرگی از لطف مسئولان به معلولان است. البته شاید بسیاری این مقدار را کم بدانند و انتظار بیش از این ها را داشته باشند. اما باید بدانیم که برای رسیدن به ایده آل ها زمان نیاز است و بودجه.»

معلولان عضوی از اجتماع عظیم مردم هستند که با دادن اندکی امکانات می توانند توانمندی های خود را به بهترین نحو ممکن ارائه دهند و سهم ارزنده ای را در پیشرفت جامعه ایفا کنند و این مهم نیز فقط در گرو لطف و حمایت مسئولان و بهما دادن به آنها امکان پذیر است.

برای معلولان در نظر نگرفت اما در این سال های اخیر دولت مردان و مسئولان توجه ویژه ای به تردد معلولان در سطح شهر کرده اند.

نظم ده در این باره می گوید: «حدود ۶۰۰ میلیون نفر در دنیا از ناتوانی رنج می برند و ده درصد هر جامعه را افراد دارای ناتوانی تشکیل می دهند و قاعدتاً حق دارند که از امکانات عمومی جامعه استفاده کنند، بنابراین براساس ماده ۲ قانون حمایت از حقوق معلولان، تمامی نهادها و سازمان ها، ادارات و وزارتخانه ها موظف اند که در طراحی، تولید و احداث ساختمان ها امکانات دسترسی برای معلولان را فراهم کنند.»

وی با بیان این که افراد معلول باید قادر باشند تا آزادانه و بدون خطر در محیط های شهری حضور یابند افزود: «عدم درک واقعی از نیاز های معلولان، عدم ضمانت اجرایی قوانین مرتبط در سطح کشور، نگرش های منفی در خصوص توانمندی ها و مشارکت آن ها در جامعه، عدم پیش بینی و تخصیص اعتبارات لازم جهت مناسب سازی و رعایت شدن ضوابط معماری و شهرسازی از جمله مشکلات معلولان است که با پیگیری های مسئولان در مناسب سازی محیط های شهری و همچنین حمل و نقل طی این دو سال بسیاری از این مشکلات رفع و رجوع شده است.»

نظم ده در ادامه گفت: «تمام تلاش ما این است که معلولان به عنوان قشری از جامعه در کنار مردم و از تمام امکانات موجود در جامعه استفاده کنند اینکه آن ها جزئی جدا از جامعه محسوب شوند و امکانات جداگانه اختصاص دهیم، البته این را در نظر داریم که آن ها نیازهای خاص خودشان را دارند که در رفع و رجوع هرچه بیشتر آن ها تلاش می کنیم.»

نظم ده مشکل حمل و نقل معلولان در کشور را از بزرگترین مشکلات پیش رو دانست و گفت: «با قراردادی که از دو سال پیش سازمان بهزیستی با پارس خودرو منعقد کرده است توانستیم برای اولین بار در ایران خط تولید خودروهای مناسب سازی شده را بر طبق استانداردهای جهانی راه اندازی کنیم، تا به حال ۶۰۰ دستگاه مناسب سازی کرده و ارائه شده است و تعهد شرکت این است که تعداد خودروها را افزایش دهد. در واقع گام موثری که در این رابطه مسئولان و دولت مردان به ویژه دولت نهم برداشته است این است که کل بودجه را که در سال ۸۴ مبلغ ۲۵۰ میلیون تومان بوده و در سال ۸۷ به دو میلیارد تومان افزایش داده اند.»

او درباره افرادی که خود دارای وسیله نقلیه هستند نیز می گوید: «ما به افرادی که می خواهند

جامع سرپیچی کنیم و از آن خارج شویم. از دیر باز مسئله معلولیت همواره توأم بوده با نگاه ها و نگرش های نادرست بسیاری از مردم و مسئولان. نظم ده معتقد است که در سال های اخیر این نگاه ها تغییر بسیاری کرده است و مسئولان و نهادها و سازمان های مرتبط در این راستا گام های موثر و سازنده ای برداشتند او می گوید: سالها نگاه مسئولان و مردم به معلولان نگاهی آمیخته به ترحم و دلسوزی بود و این نگاه ها سبب معضل و چالش عمیق برای معلولان بود، چرا که این دیدگاه ها سبب می شود تا توانمندی های آن ها به حاشیه رانده شود و فراموش شود و حتی بسیاری از فرصت های شغلی آن ها در جامعه از بین برود.

**عدم درک واقعی
از نیاز های معلولان،
عدم ضمانت اجرایی قوانین
مرتبط در سطح کشور،
نگرش های منفی
در خصوص توانمندی ها
و مشارکت آن ها در جامعه،
عدم پیش بینی و تخصیص
اعتبارات لازم جهت
مناسب سازی و رعایت شدن
ضوابط معماری و شهرسازی
از جمله مشکلات
معلولان است**

اما امروزه همه می دانند که معلولان می توانند با توانایی هایی که در وجودشان است از فرصت ها به نحو مطلوب بهره مند شوند و تاسیس NGO ها و تشکل های مردمی را در این زمینه بسیار مثمر ثمر دانست و گفت: البته این نهاد ها پایه پای سازمان بهزیستی توانسته قدم های موثری را در تغییر نگرش در جامعه و حتی در رابطه با خود معلولان بردارند.

تا چند سال پیش، کسی، آن چنان به فکر معلولان و عبور و مرور آن ها در جامعه و نیازمندی هایشان نبود، حتی وقتی که خانه ها و آپارتمان ها و برج ها سربه فلک کشیده ساخته شدند هیچ کس فضایی را

فرقی ندارد معلول ذهنی باشی یا جسمی حرکتی. کم شنوا باشی یا نابینا، همچنین فرقی نمی کند که مادر زاد معلول شده باشی یا از پی حادثه، فقط آنچه مهم است این است که معلول در جامعه ما یعنی اقلیتی که همواره از کمترین و ناچیزترین امکانات برخوردار است، قشری که همواره از دردهای مشترکی رنج می برند، دردهایی که انگار هیچ وقت هیچ مرهمی برای آن ها نیست.

روز جهانی معلول به تصور بعضی ها شاید بهانه ای است برای دیده شدن این قشر از یاد رفته، قشری توانمند در گوشه جامعه که استعدادها و توانمندی هایشان در پی مشکلات حاکم بر جامعه به حاشیه رانده شده است.

به مناسبت این روز مصاحبه ای با «کاظم نظم ده» معاون امور توانبخشی سازمان بهزیستی کشور داشتیم و او از مشکلات، کمبودهای موجود در جامعه و عملکردها و خدمات ارائه شده به معلولان در چندسال اخیر سخن گفت: «معلولان در جامعه ما همیشه جزئی از اقشار رنج کشیده بوده اند قشری که همواره از ناچیزترین و ابتدایی ترین حقوق شهروندی چون مناسب سازی شهر و اماکن محروم هستند و با معضلاتی چون نبود شغل مناسب و دلخواه، مشکلات متعدد مالی، انواع فشارها و محدودیت در زندگی و هزاران مشکل که در این کوتاه نکتجد روبه رو هستند.»

«نظم ده» معاونت توانبخشی درباره مشکلات می گوید: «متأسفانه مشکلات و موانع بسیاری بر سر راه معلولان وجود دارد اما ما سعی کرده ایم بر طبق قانون جامع حمایت از معلولان که مشتمل بر ۱۶ ماده است به نوعی در رفع و رجوع این مشکلات اقدام کنیم در واقع عملیاتی کردن و اجرایی کردن آن به شکل جامع و کامل از اولویت برنامه های ما است و با الحاق به کنواسیون حقوق معلولان نیز درصددیم که در این راه ثابت قدم تر از گذشته اقدام کنیم.»

نظم ده همچنین در باره کنواسیون حقوق معلولان می گوید: دولت مردان ما با ملحق شدن به این کنواسیون نشان دادند که تا چه حد به معلولان و مشکلات آنان در جامعه واقف هستند. او همچنین پیوستن به این گونه پیمان های جهانی را در راستای خدمت گذاری به معلولان بسیار مثمر ثمر دانست و گفت: ما در راستای این پیمان نامه جهانی می توانیم از تجربیات و توانمندی های کشورهای دیگر استفاده کنیم و در زمینه ارائه خدمات به معلولان بیش از پیش حرکت کنیم البته قانون جامع ما که مصوب مجلس و مورد تایید شورای نگهبان است بسیار الزام آورتر است زیرا ما طبق قانون هیچ گاه نمی توانیم از این قانون

مشکل عمده معلولان مربوط به چیست؟

امروزه در کشورهای پیشرفته دنیا تسهیلات مختلفی برای آرامش شهروندان در هر شرایطی که باشند در نظر گرفته می شود. تا همه افراد در هر طبقه جامعه که هستند به طور یکسان از این آرامش بهره گیرند. معلولان نیز به عنوان گروهی پر جمعیت در جامعه ما نیاز به توجه بیشتری دارند اما نه از نوع ترحم. آنچه در ارتباطات اجتماعی با معلول باید در نظر گرفت، این نکته است که ارتباط با آنها، باید همراه با احترام باشد و از ترحم به آنها دوری گزید. چرا که تفاوت این دو نوع رفتار در این است که در اولی، طرف مورد احترام، انسانی بزرگ به شمار می آید اما در مورد دوم مخاطب انسانی ذلیل و خوار شمرده می شود.

سمانه فخار

که اهمیت دارد شرایط پزشکی معلولیت است به طوری که تصور می شود چنین افرادی هیچ نوع تجربه ای در زندگی شخصی ندارند.

سرویس های حمل و نقل معلولان مثال بهتری از

وی اعلام کرد: معلولان باید فرصت یابند تا استعداد های خلاق هنری و فکری خود را رشد داده و آن را نه تنها برای منافع خود بلکه برای غنی سازی جامعه به کار گیرند و به این منظور باید دسترسی آنان برای مشارکت در فعالیت

اعتماد به نفس معلولین است ولی متأسفانه تعداد زیادی از معلولان برخلاف گذراندن دوره های تحصیلات عالی و کسب دانش و مهارت لازم نمی توانند به اشتغال مناسب برسند.

آنچه توانایی را می سازد، اراده است و اراده اگر بخواهد جاری شود، هیچ بهانه ای را نمی شناسد. در همین رابطه ناصر قاسم زاد، دکتر روان شناس و مشاوره در گفتگو با مهر نو گفت: افراد سالم و توانمند جامعه باید بدانند که معلولان هرگز نیازی به ترحم ندارند و شهروندان باید تلاش کنند تا کمبود موجود در معلولان را به صورت یک جریان طبیعی نشان دهند و کاری نکنند که این کمبود، زندگی معلول را از حالت طبیعی خارج کند و او را به فردی منزوی و جدای از جامعه تبدیل سازد.

وی افزود: باید این حقیقت را بپذیریم که اگر فرد معلول به درون جامعه برمی گردد و به فعالیت می پردازد، حتما توان مندی دارد. پس نباید با ترحم یا تمسخر خویش هیاهوی او را برای بازگشت به زندگی خاموش کنیم، بلکه باید او را بپذیریم و تشویقش کنیم تا کارهایش را درست انجام دهد و با کار خواستن از آنها، آنان را در میان خود نگه داریم.

این دکتر روان شناس درباره تأثیرات ترحم به معلولان گفت: ممکن است در جامعه معلولین با ترحم و دلسوزی روبه رو شوند که در این حالت معلولیت عیب و نقص و ناتوانی در نظر گرفته می شود و آنان قربانیانی پنداشته می شوند که وضعیت شان فاجعه بار است.

چنین طرز فکری ممکن است تا بدن جا پیش رود که خود معلول نیز پس از مدتی به چنین باوری برسد. این مسئله متأسفانه در بسیاری از فرهنگ ها و اقشار اجتماعی هنوز زنده و پویاست.

قاسم زاد ادامه داد: مادامی که فعالیت ها و ویژگی های فردی و پذیرفتن نقش های مختلف که مهم ترین عامل افزایش قدرت در نظام های اجتماعی هستند از آنان سلب می شود، عملاً به عنوان جمعیتی فاقد قدرت شناخته می شود. بر همین اساس این افراد با تصور نداشتن قدرت از آموزش، اشتغال، عضویت در تشکلهای مدنی و یا از دواج که عوامل مهم افزایش سهم فرد از مزایای اجتماعی هستند باز می مانند. نداشتن چنین سهمی مساوی است با انزوا و گوشه نشینی و پتانسیل زدایی.

وی مسئله فرهنگی را مهم ترین مسئله در پیشرفت وضعیت معلولان دانست و گفت: با توجه به اینکه معلولیت واقعیت هر جامعه است اما باید بدانیم که پذیرفتن معلولیت و اینکه وضعیت من هم مثل بقیه افراد است در بالا بردن توانمندی آنها نقش زیادی دارد.

قاسم زاد افزود: اولین مسئله در شکل گیری فرهنگ معلولیت در جامعه پر رنگ کردن نقش آن در خانواده است چرا که معلولان در کنار مادر و پدر خود احساس قدرت و اعتماد به نفس داشته باشند در جامعه هم به همان صورت وارد می شوند. همچنین باید توجه داشت که نهادهای اجتماعی هم نقش مهمی در پیشبرد روند زندگی این افراد دارند. برای مثال در جامعه ما مکان عمومی مجهز به سیستم استفاده برای معلولان نیستند و از دید نهادهای اجتماعی هم معلولان را ما از جامعه حذف کرده و آنها را خانه نشین کرده ایم. ولی در تصویر بهتر فردی که معلولیت جسمی حرکتی دارد در محیطی که کاملاً مناسب سازی شده است تصور کنید. در این محیط امکان دسترسی کامل و یکسان به سیستم حمل و نقل و تمامی امکاناتی که سایر افراد نیاز دارند وجود دارد. چنین فردی در چنین محیطی معلول خوانده نمی شود.

اهمیت جایگاه معلولان

اشتغال هر فرد در جامعه موجب استقلال اقتصادی او می شود. داشتن شغل، به شخص هویت و تشخیص اجتماعی بخشیده و در او، اعتماد به نفس به وجود می آورد. در این باره دکتر اقبال، جامعه شناس درباره مشکلات عمده معلولان معتقد است: اشتغال عاملی مهم در افزایش

این نوع میل جامعه به پزشکی نشان دادن معلولیت است. چرا که این مراکز تنها وظیفه جابه جایی معلولان به مراکز درمانی را بر عهده می گیرند.

معلولان از این سرویس ها نمی توانند برای حضور در محل کار و مراکز تفریحی و تجاری استفاده کنند و تنها مقصدشان پزشکان و تیم های درمانی است.

در پایان باید توجه داشته باشیم که تنها مسئله ای که به صورت بارز توسط خود معلولان مطرح شده است ساختارهای رفتاری، نگرش محدودیت ها و نادیده گرفتن و عدم دسترسی به حقوق از عوامل ایجاد و در واقع دیده شدن معلولیت هستند. در صورتی که این عوامل بر طرف نشوند جمعیت کمتر محدودی دیده می شوند. در واقع مشکل فرد نیست بلکه جامعه است که به علت نااهم انگیزی رفتاری، محیطی و سازمانی باعث کنار زدن معلولان از اجتماع می شود.

های فرهنگی تضمین شود. از شمار این اقدامات، می توان تهیه وسایل کمک ارتباطی برای ناشنوایان، منابع و مطالب علمی به خط بریل یا نوارهای صوتی برای اشخاصی که دچار اختلالات بینایی در سطح مختلف هستند و خواندنی هایی که از لحاظ کمی و کیفی با توان و استعداد افراد کم توان ذهنی مناسب باشد را نام برد.

این جامعه شناس اضافه کرد: مادامی که فعالیت ها و ویژگی های فردی و پذیرفتن نقش های مختلف که مهم ترین عامل افزایش قدرت در نظام های اجتماعی هستند از آنان سلب می شود، عملاً به عنوان جمعیتی فاقد قدرت شناخته می شود. گاه پیش می آید در تعاملات اجتماعی وقتی افراد برای نخستین بار فرد معلولی را ملاقات می کنند، در مورد شغل، حرفه، علایق و فعالیت های او سوالی نمی کنند. تنها موضوعی

وی در خصوص اهمیت جایگاه معلولین در جامعه گفت: افراد معلول باید در تصمیم گیری ها، به ویژه در خصوص سازمان هایی که اعضای آن از معلولان تشکیل شده، یا معلولان در آن عضویت دارند و برای معلولان خدمت رسانی می کنند، مشارکت جدی و تاثیر گذار داشته باشند.

اقبال ادامه داد: کمک به تشکیل گروه های خودیار به منظور حمایت و توسعه جامعه خاص معلولان، از مهم ترین اقدامات برای مشارکت این گروه در برنامه های جامعه است. از سوی دیگر، وجود چنین تشکیلاتی، موجب می شود تا افراد ضمن برخورداری از رابطه اجتماعی، استقلال اقتصادی، احترام اجتماعی، دسترسی به خدمات تخصصی و نیز زندگی زناشویی و تشکیل خانواده، بتوانند دیدگاهها و ایده هایشان را مطرح و درباره مسایل مربوط به زندگی خود تصمیم گیری کنند.

قطعه ای از شما نزد خدا به امانت مانده است

حبيب مقیمی

چرخ ویلچر می چرخد و چشمانی آینده را می پیماید. پاهای مردود و چشمانی تاریک، خبر از حضور روشن دلی می دهد با یک سبد طراوت و امید. آنسو تر مردی به نماز ایستاده که تکبیر او را فرشتگان، احرام می بندند و هزار بار بر جای خالی دستانش بوسه می زنند. و حالا اشاره های دست دختر کی، دنیایی پر از فریادهای سکوت را به تصویر می کشد.

۱. با چرخیدن چرخ ویلچرت، جهان نیز می چرخد. جهانی که تو خود ساخته ای، جهانی زیبا که حتی انسان های بدون ویلچر، آنان که بر پا ایستاده اند، هرگز طعم شیرین آن را نخواهند چشید. جسم نشسته تو، بلندتر از قامت هر ایستاده ای سر به آسمان می ساید و تو چرخ ها را می دوانی تا قصیده بلند توانایی ات را برای چشم هایی که تو را ناتوان می بینند، بخوانی، ای قافیه خوش وزن شعر پوش و امید. تو در تقدیر خویش انسانی را دیده ای که پاهایش به امانت نزد خدا مانده است. هم چنان چرخ را بچرخان، تا جهان زیبایی تو بگردد.

۲. تو را می نگرم، نه آن چنان که دیگران تو را می بینند. کیست همچون تو که نور خدا در درونش جاریست؟! چشمانت را بسته ای تا مبادا با ارمان تو خدا، زشتی ها را ببینی. تو با گام هایت دالان های طولانی پر از نور امید را می شکافی. تو در درونت قصرهای سر به فلک کشیده از روشنی ساخته ای که دست بینایی به آن نمی رسد. قصرهایی که خشت خشت آن را با چشم دل دیده ای و بر هم نهاده ای. با توام! بنشین و ساعتی جهان نورانی درونت را برابم باز گو، برای منی که سال هاست چشم می چرخانم و هیچ نمی بینم.

۳. پاهایش خوب می دانند که کمی بالاتر، جای خالی ده انگشت خودنمایی می کند و پاهایش عهد کرده اند که جای خالی دست ها را پر کنند. خدا دست های تو را گرفته تا جانی پاک و توانی خدایی نثارت کند. اینک، تو دست هایی داری به وسعت آسمان، به وسعت آبی بی کران و آسمان در نماز برایت قنوت می بندد، دست هایی داری با انگشتی ماه نشانی و در حلقه تسبیح تو سی و چهار ستاره سو سو می زنند. من دست هایی می خواهم چون تو به وسعت آبی آسمان.

با من سخن بگو، ای گویای خاموش! که خسته ام از هیاهوی آدم های رنگ رنگ. با من سخن بگو که حرف هایت را با تمام وجود احساس می کنم. چشم هایت چه خوب راز درونی ات را فاش می کنند. همیشه چشم ها بهتر از زبان سخن می گویند. با چشمانت با من سخن بگو که چشم ها هرگز دروغ نمی گویند.

ای معنی صبر! خوشا به حالت که قطعه ای از وجودت نزد خدا به امانت مانده است. چشمه های روشن امید در وجودت جوشان جوشان باد!

بسترهای مورد نیاز برای ارتقاء معلولان

شادی خزانی

از شخصیت معلول به عنوان یک سوژه طنز آمیز و خنده آور بهره می گیرند و عامل سوم را باید حرکات و رفتارهای غیر منطقی و غیرمسئولانه برخی معلولان ناآگاه دانست که بی آنکه به توانمندی های خود توجه کنند برای آنکه بتوانند کمک ناچیزی از دیگران دریافت کنند به کارهای غیرمقول مانند تکدی گری می پردازند که این خود عامل اصلی ایجاد نگرش های غلط نسبت به افراد معلول است. برای تغییر در این چنین نگرش هایی باید راهکارهایی سود برد مانند نشان دادن توانمندی های افراد معلول به جامعه با معرفی معلولان موفق به جامعه از سوی صدا و سیما و همچنین بالا بردن سطح آگاهی خانواده های دارای فرزند معلول نسبت به چگونگی رفتار با این فرزند، مسئولان و مجریان در جامعه باید برای حضور معلولان در بین اجتماع مردم تلاش کنند که در این صورت مطمئنا راهکارهای مختلفی نیز برای حل مشکلات به وجود خواهد آمد. از بین بردن مشکلات مختلف معلولان تنها مختص قشر خاص و سازمان خاصی نمی شود. معلولان هم عضوی از اجتماع عظیم مردم هستند و به علت داشتن شرایط جسمی خاص نیازمند سرویس دهی های خاصی نیز هستند.

آموزش افراد معلول نسبت به چگونگی برخورد با معلولیت و ایجاد حس خودباوری و اعتماد به نفس در فرد معلول هم جهت ابراز وجود موثر است همه ما به حقیقت افراد معلول و با استعدادی را دیده ایم که در خستیدمانند و مقام های بسیار با ارزشی برای کشورمان کسب کرده اند. پس در اینکه می توان روی معلولان حساب کرد شکی نیست. اما در این بین برمی گردیم به اراده و روحیه خود افراد معلول. آیا یک فرد معلول اعم از جسمی و حرکتی می تواند آن قدر به خود و اراده خود ایمان داشته باشد که حتی مشکلات نیز نتواند در تضعیف روحیه اش موثر باشد؟...

امید می رود با توجه به این مورد که معلولین جزء قشر آسیب پذیر جامعه هستند و می بایست شرایط اجتماعی، فرهنگی خاصی مطابق با شرایط آنها در نظر گرفته شود مشکلات آنان روندی نزولی داشته باشد.

سعی در استقلال فرزند خود داشته باشد می توان امیدوار بود که فرد معلول در زندگی شخصی و آینده خود بسیار قوی و غیرقابل شکست حاضر شود. این امر خود به پذیرش واقعیت کمک می کند و همچنین نگاه به توانمندی های فرد معلول باعث می شود تا بتوان با ایجاد فرصت و امکانات برای وی از او به جای یک فرد منزوی و نیازمند، یک انسان توانمند و موفق ساخت. دسته دیگری که در این بین می تواند کمک شایانی به رشد و ارتقاء معلول داشته باشند دوستان و همسالان فرد معلول هستند. طی دوران تحصیلی، دانشگاه، امور شغلی، تفریحی و تمامی مراحل زندگی، همسالان و دوستان افراد معلول می توانند نقش موثری در زندگی آنها داشته باشند. چه بسیارند افرادی که به خاطر داشتن دوست و هم صحبت خوب و مفید، به زندگی امیدوار شده اند و تمامی سختی ها را به جان خریدند تا با به پای دوستان خود برای داشتن آینده ای روشن تلاش کنند.

«ترحم» یعنی عدم شناخت

اولین مسئله ای که هر فرد معلول از آن رنج می برد «نگاه ترحم آمیز» است که متأسفانه هم در خانواده و هم در جامعه موجب ایجاد مشکلات بی شمار روحی و اجتماعی برای فرد معلول می شود. گرچه در نگاه برخی این نوع واکنش خیرخواهانه و متین است، اما نباید این موضوع را نادیده گرفت که فرد معلول هر قدر هم ناتوان باشد اما مانند یک انسان سالم دارای شان و کرامت انسانی است که باید حفظ شود. به طور مثال خانواده ای که فرزند معلول با توجه به وضعیتی که دارد نمی تواند به تنهایی برای پیگیری امورات خود از خانه بیرون آید و از این کار باز می دارند و یاد انجام وظایف شخصی وی دخالت بی مورد می کنند و...

عوامل مختلفی در ایجاد چنین نگرش هایی نسبت به اینگونه افراد موثر است که در اینجا به آنها اشاره می شود: یکی از این عوامل را باید عدم آشنایی جامعه نسبت به توانمندی های افراد دارای معلولیت دانست. عامل دوم را باید پخش برخی فیلم ها و سریال های تلویزیونی دانست که در آنها با فرد معلول رایک انسان ناتوان نشان می دهند یا

شاید اگر با دقت بیشتر در اوضاع افراد پیرامون خود توجه کنید در خواهید یافت آدم هایی هم عصر و نسل ما با شرایط ویژه ای زندگی می کنند بخش بزرگی از این شرایط ناشی از رویدادهای اجتماعی است که منشاء آن در فرهنگ و سیاست های حاکم بر اجتماع است کافی است بدانید که ۶۰۰ میلیون نفر از مردم جهان حداقل از یکی از انواع ناتوانی ها رنج می برند که از این میان ۸۰ درصد این افراد در کشورهای کم درآمد مثل ایران زندگی می کنند.

در یک نگاه ماکروسکوپی معلولان به دو دسته تقسیم می شوند؛ معلولانی که از ابتدای زندگی به علت مسائل مختلف ژنتیکی و کمبود مواد معدنی و ویتامین ها در بدن مادر دچار معلولیت های مختلفی شده اند. دسته دیگر معلولانی که در طول عمر و زندگی خود بنا بر حوادث مختلف، تصادفات، برخی بیماری ها و عوارض گوناگون دچار معلولیت و نقص عضو می شوند. عواملی نظیر: جنگ، آیدز، سوء تغذیه، بیماری های مزمن، اعتیاد، سوانح و حوادث، آسیب های زیست محیطی، رشد جمعیت و... با توجه به این موضوع که تعریف معلولیت در سطح جهان تغییر یافته است امروزه «معلولیت را به معنای از دست رفتن بخشی از توانمندی های جسمی و حسی فرد می دانند که منجر به اختلال در سطح مشارکت اجتماعی موثر وی می شود. این امر باعث شده تا معلولین نیاز هایی را برای زندگی در جامعه احساس کنند».

نیاز های معلولین

اشتغال، مسکن، حق استفاده از تمامی امکانات (البته اگر مناسب سازی شده باشد)، حضور در اجتماع، تشکیل خانواده، نیاز به پرستار و امکانات پرستاری، احتیاج به فیزیوتراپی (هزینه های فیزیوتراپی فوق العاده سنگین است) و...

نسبت به موارد ذکر شده فوق کل جامعه موظف به فراهم کردن بسترهای رشد و تعالی در حد یک شهروند در چه یک برای گروه هدف مزبور هستند دولت به صورت عام و مردم و نهادهای مدنی به صورت خاص. اما کمبودهای موجود در این زمینه موجب شده است که تمامی معلولان طی مدتی از زندگی و عمر خود و حتی گاهی اوقات تمامی عمر خود با برخی از مشکلات روحی - روانی و افسردگی های دست و پنجه نرم کنند. در این بین خود معلولان نیز گام هایی برداشته اند که توجه و تقویت آنها الزامی است. حال باید دید در این بین چه کسانی می توانند نقش موثر و مفیدی در تقویت اراده و داشتن روحیه مناسب و حس اعتماد به نفس برای این قشر داشته باشند یا برعکس در سلب آرایش معلول چه کسانی موثر هستند.

انکار وجود فرد معلول در خانواده

اجتماع بعد از خانواده محیطی است که افراد معلول به آن وارد می شوند. اجتماع باید طوری باشد فرد خود را متفاوت از دیگران احساس نکند. پس اجتماع وظایفی دارد اگر این وظایف درست اجرا شود معلولین جامعه را به طور واقعی لمس می کنند در این صورت دیگر معلول از اجتماع گریزان نیست چرا که گریختن از اجتماع یعنی افسردگی یعنی تمام شدن زندگی و...

برای این که معلول وارد جامعه شود اول باید خانواده و طرز فکر خود او و خانواده اش اصلاح شود بعد جامعه... اولین دیدگاه مورد بحث در این جا، دید برخی از خانواده هاست که با استفاده از تغییر الگوهای فرهنگی نیازمند اصلاح است از آن جمله می توان به «انکار وجود فرد معلول در خانواده» اشاره کرد.

برخی از خانواده ها هنگامی که با مشکل معلولیت فرزند خود روبه رو می شوند بی آنکه آینده وی را در نظر بگیرند از بیم آنکه مبادا اطرافیان به این فرد طوری بنگرند که مایه سرفکندگی خانواده شود سعی می کنند وجود چنین کودکی را در خانواده انکار کنند، یا به عبارت دیگر او را از دید سایرین پنهان کنند.

این نگرش نه تنها مشکلی فرد معلول و خانواده اش کم نخواهد کاست، بلکه در آینده موجب ایجاد مشکلات عیدهای مانند انزوای فرد معلول می شود.

اگر خانواده بین فرزند معلول و غیرمعلول خود تفاوت قائل نشود و به دور از هر گونه ترحم و دلسوزی و انکار فرزند خود

گونه‌ای که ستاد مبارزه با مواد مخدر در سال ۸۸ عنوان کرد که حدود ۷۳ درصد پیشگیری و درمان اعتیاد در کشور توسط سازمان‌های مردم‌نهاد در حال انجام است. سازمان‌های غیر دولتی فعال در زمینه اعتیاد در ایران در حیطه‌های مختلف پیشگیری، درمان، فرهنگ‌سازی و ... مشغول فعالیت هستند.

کارشناس توانبخشی سازمان بهزیستی استان تهران با تاکید بر نقش سازمان‌های مردم‌نهاد در رسیدگی به امور معلولان گفت: هم‌اکنون بیش از ۸۵ سازمان غیر دولتی در زمینه‌های مختلف با معاونت امور توانبخشی سازمان در ارتباط هستند. شیوا اکبری افزود: برخی از این تشکلات وزارت کشور، نیروی انتظامی و تعدادی نیز مجوز رسمی سازمان بهزیستی استان تهران را دارا هستند.

وی درباره تعامل بهزیستی با سازمان‌های غیر دولتی گفت: از آنجا که در سازمان تاکید ویژه‌ای بر واگذاری امور مددجویان و معلولان به بخش خصوصی صورت می‌گیرد، بسیاری از فعالیت‌های تخصصی سازمان بهزیستی توسط این نهادها که در بخش‌های مختلف فعالیت دارند، انجام می‌شود.

اکبری با اشاره به نظارت، برنامه‌ریزی و هدایت سازمان‌های غیر دولتی بر مبنای اهداف سازمان بهزیستی گفت: سازمان‌های مردم‌نهاد با پیگیری اجرای قانون جامع حمایت از حقوق معلولان خدمت‌بزرگی به معلولان کشور کرده‌اند که نتایج آن را در جامعه شاهد هستیم.

دکتر عزت‌الله سام آرام عضو هیات علمی دانشگاه علامه طباطبایی درباره مشکلات سازمان‌های مردم‌نهاد گفت: متأسفانه کاستی‌ها و مسائل درونی سازمان‌های غیر دولتی کشور موانعی برای آنها ایجاد کرده‌است، منابع محدود مالی و مدیریتی، ارتباط ناکافی با قشرهای مخاطب، به کارگیری مدیریت رسمی و انعطاف ناپذیر که باعث انفعال اعضا می‌شود، نداشتن برنامه‌ریزی بلندمدت، نبود دسترسی به اطلاعات، نداشتن مرکز تجمع ثابت، نبود ارتباط فعال بین سایر سازمان‌های غیر دولتی، مشکل جذب نیروهای فعال و جوان، فقدان کارگاه‌های آموزش مدیریت ویژه این سازمان‌ها، نبودن نظام پایش فعالیت‌های این سازمان‌ها از جمله مشکلاتی است که این سازمان‌ها با آن روبه‌رو هستند.

وی افزود: همچنین این سازمان‌ها که خود باید ترویج‌دهنده سرمایه اجتماعی در جامعه باشند، از فقدان سرمایه اجتماعی در درون خود رنج می‌برند لذا می‌توان با مطالعه میزان سرمایه اجتماعی شکل گرفته در این سازمان‌ها، برنامه‌های توانمندسازی آنها را توسعه داد.

جنبه دیگر همراهی سازمان‌های مردم‌نهاد را باید در قدرت پیگیری آنها دانست، هم‌اکنون قوانین زیادی در کشور برای معلولان و مددجویان وجود دارد که به واسطه نبود پشتیبان مردمی اجرایی نشده‌اند. مواد مهم قانون جامع حمایت از حقوق معلولان که مصوب سال ۸۳ است، به کندی اجرا می‌شود و بخش‌هایی از آن که اجرایی شده به علت پیگیری‌های انجمن‌های مدافع حقوق معلولان بوده‌است، بحث مناسب‌سازی معابر عمومی، اجرای قوانین استخدام معلولان توسط سمن‌های مددجویان استفاده از مکانیسم‌های اطلاع‌رسانی و حساس‌سازی بسیاری از ارگان‌های دولتی را وادار به اجرای مواد قانونی فراموش شده کرده‌اند. با قاطعیت می‌توان گفت که اگر پیگیری این سازمان‌ها نبود، سازمان بهزیستی به این زودی نمی‌توانست شهرداری را ملزم به اجرای مناسب‌سازی کند و یا هرگز مسکن معلولان به ثمر نمی‌نشست.

سازمان‌های مردم‌نهاد به واسطه عدم وابستگی به دولت تنها مدافع گروه‌های هدف خویش خواهند بود و فارغ از تعارفات رسمی و اداری پیگیر امور خویش هستند. تعامل و پیگیری‌های جدی انجمن دفاع از حقوق معلولان ایران در سال ۸۵ باعث شد که بیش از ۸ هزار واحد مسکونی به این افراد تعلق پیدا کند و همین انجمن برای اولین بار کنوانسیون جهانی دفاع از حقوق معلولان را برای پیوستن ایران به آن در سال ۸۶ در وزارت امور خارجه به جریان انداخت و در آذر ماه سال ۸۷ با مذاکرات پی‌درپی با نمایندگان مجلس آن را به تصویب رساند.

انبوه مشکلات و آسیب‌های اجتماعی جلوگیری کند.

بهزیستی و سازمان‌های مردم‌نهاد

اهداف سازمان بهزیستی که ارتقا سطح زندگی گروهی از افراد جامعه را در بر می‌گیرد و کمک به نیازمندان و کم‌توانان را شامل می‌شود با فعالیت‌های خیریه که در ایران سابقه طولانی دارند هم‌سو می‌باشد. این هم‌سوایی و اعتقاد از همه مهمتر اعتماد مردم به فعالیت‌های خیر خواهانه مهمترین پتانسیل بهزیستی برای بهره‌مندی از توان و ظرفیت این سازمان‌هاست، ضعف بسیاری از سمن‌های فرهنگی و اجتماعی کشور در نداشتن پشتوانه مردمی و عدم اعتماد به این تشکلات است که خوشبختانه به علت تمایل مردم ایران به اهداف خیر خواهانه سازمان بهزیستی و تشکلات مردمی آن، از این ضعف مبرا است و این فرصت مناسبی برای ترویج فعالیت‌های این نهادها خواهد بود. همراهی نامنظم و سازماندهی نشده مردم با مراکز بهزیستی و ارسال کمک‌های نقدی و غیر نقدی به این مراکز تا حدودی بی‌نیازی آنها را به سازمان‌ها به دنبال داشته‌است به گونه‌ای که واگذاری این مراکز با سرعت در حال انجام است. مساله مهم در اینجا طراحی سیستمی است برای تشکلاتی کردن کمک‌ها که در قالب یک سازمان مردم‌نهاد اجرایی می‌شود. هم‌اکنون تعداد زیادی از سازمان‌های مردم‌نهاد در قالب سمن‌ها و گروه‌های اجتماع محور با معاونت‌های تخصصی سازمان در ارتباط هستند و بسیاری از امور سازمان با کمک آنها به پیش می‌رود. به عنوان نمونه در زمینه اعتیاد سازمان‌های غیر

سازمان‌های مردم‌نهاد به واسطه عدم وابستگی به دولت تنها مدافع گروه‌های هدف خویش خواهند بود و فارغ از تعارفات رسمی و اداری پیگیر امور خویش هستند، با قاطعیت می‌توان گفت که اگر پیگیری این سازمان‌ها نبود، سازمان بهزیستی به این زودی نمی‌توانست شهرداری را ملزم به اجرای مناسب‌سازی کند و یا هرگز مسکن معلولان به ثمر نمی‌نشست

دولتی نقش عمده‌ای ایفا کرده‌اند. در برنامه چهارم توسعه و همچنین اصول کلی برنامه پنجم توسعه، به نقش سازمان‌های مردم‌نهاد در پیشگیری از اعتیاد پرداخته شده‌است چرا که با توجه به گزارش سازمان بهزیستی کشور، گسترش آمار مواد مخدر در ایران، اعتیاد را به مهمترین و با اولویت‌ترین مسئله اجتماعی در ایران تبدیل کرده‌است.

توانمندسازی سازمان‌های مردم‌نهاد، فرآیند تغییر و افزایش کنترل سازمان‌ها در راستای افزایش توانایی‌ها و توسعه ظرفیت‌های این سازمان‌ها برای دستیابی به اهداف آنها است. یکی از نکات مهم در برنامه چهارم توسعه توجه به توانمندسازی تشکلات مردم‌نهاد و غیر دولتی است که نشان‌دهنده در اولویت قرار دادن و اهمیت شاخص‌های اجتماعی توسعه‌است و مهمترین موضوع در این بخش، حفظ و ارتقای سرمایه اجتماعی و ارتقای رضایتمندی عمومی از طریق سازمان‌های مردم‌نهاد است.

سازمان‌های مردم‌نهاد امروز از شاخص‌های جوامع توسعه یافته به شمار می‌روند چرا که این سازمان‌ها می‌توانند بخش مهمی از فعالیت‌های اجتماعی، سیاسی و اقتصادی را به عنوان بخش سوم هر جامعه، در کنار بخش عمومی (بخش اول) و بخش خصوصی (بخش دوم) برعهده بگیرند و نقشی تعیین‌کننده در توسعه سرمایه اجتماعی ایفا کنند.

سازمان‌های مردم‌نهاد در ایران با وجود مشکلات و موانعی که بر سر راه آنها وجود دارد، نقش مهمی در پیشگیری و درمان مسئله اعتیاد برعهده داشته‌اند. به

سازمان غیر دولتی، تشکلات یا سازمانی از گروه‌های داوطلب مردمی است که غیر دولتی و غیر انتفاعی بوده و هدف آن رفع نیاز کل جامعه یا گروه‌هایی از جامعه می‌باشد. در تعریفی دیگر عنوان می‌شود که، سازمان‌های مردم‌نهاد که بیشتر با عنوان تشکلات غیر دولتی (CBO و NGO) شناخته می‌شوند، به تشکلاتی می‌گویند که گروهی از اشخاص حقیقی یا حقوقی غیر حکومتی به صورت داوطلبانه با رعایت مقررات مربوط تاسیس کرده و دارای اهداف غیر انتفاعی و غیر سیاسی می‌باشند. اما تعریف بانک جهانی از سمن‌ها و گروه‌های اجتماع محور بیشتر به اهداف سازمان بهزیستی نزدیک است، «سازمان‌های مردم‌نهاد به سازمان‌های خصوصی که فعالیت‌های خود را در حوزه‌های کاهش امراض، ارتقا منافع و مصالح فقرا، حفظ محیط زیست، ارائه خدمات اجتماعی اساسی و یا توسعه اجتماعی برنامه‌ریزی و اجرای می‌کنند»، گفته می‌شود.

امروزه سازمان‌های مردم‌نهاد با انجام فعالیت‌های غیرانتفاعی، داوطلبانه و غیرسیاسی در قالب جمعیت‌ها، گروه‌ها و نهادهای انسانی خودجوش و برآمده از مردم، فعالیت می‌کنند و با توجه به افزایش روزافزون این سازمان‌ها در همه عرصه‌های ملی و بین‌المللی، باعث بالا رفتن نقش و قدرت آنها در تصمیم‌گیری‌های خرد و کلان ملی و بین‌المللی شده‌است و ارتباط سازمان‌های مردم‌نهاد با مردم نیز جایگاه ویژه‌ای به آنها داده‌است. سازمان‌های مردم‌نهاد مدرن در ایران سابقه دیرینه‌ای ندارند، اوج شکل‌گیری آنها با تاسیس سازمان ملی جوانان و شکل‌گیری سمن‌های جوانان است. همراه با سازمان ملی جوانان، ارگان‌ها و وزارتخانه‌هایی مثل وزارت کشور، سازمان میراث فرهنگی، شهرداری‌ها و... نیز برای تحقق اهداف خویش و استفاده از ظرفیت‌های مردمی اقدام به صدور مجوز برای تشکلات مردمی کردند.

انجام فعالیت‌های علمی، فرهنگی، اجتماعی و صلح طلبانه در قالب سازمان‌های مردم‌نهاد (سمن) جدید تجلی پیدا کرد، در همین مدت کوتاه فعالیت در کشور ما، با رشد چشم‌گیر این سازمان‌ها مواجه هستیم. هرچند که کیفیت کار و میزان اثرگذاری به تناسب کمیت رشد نداشته‌است اما نمره قابل قبولی را کسب کرده‌اند. در این بین سازمان‌های مردمی جوانان به واسطه توانایی‌ها، پشتکار و امید جوانان وضع بهتری داشته‌اند و موفقیت‌های بیشتری کسب کرده‌اند. اما اگر خواسته باشیم سابقه تاریخی سازمان‌های مردم‌نهاد را در کشور بررسی کنیم، باید به قدمت نوع خاصی از سازمان‌های مردم‌نهاد در کشور اشاره کرد. بنیان‌های مذهبی جامعه ایرانی و وجود فرهنگ کمک به نیازمندان زمینه‌ساز شکل‌گیری موسسات غیر دولتی خیریه را از مدت‌ها پیش ایجاد کرده‌است. هرچند که تشکلاتی شدن و سازماندهی شدن انجمن‌های خیریه، مربوط به دهه‌های اخیر است اما همواره وجود داشته‌اند و عامل ایجادکننده آنها نیز ساختارهای فرهنگی و اجتماعی متناسب بوده‌است.

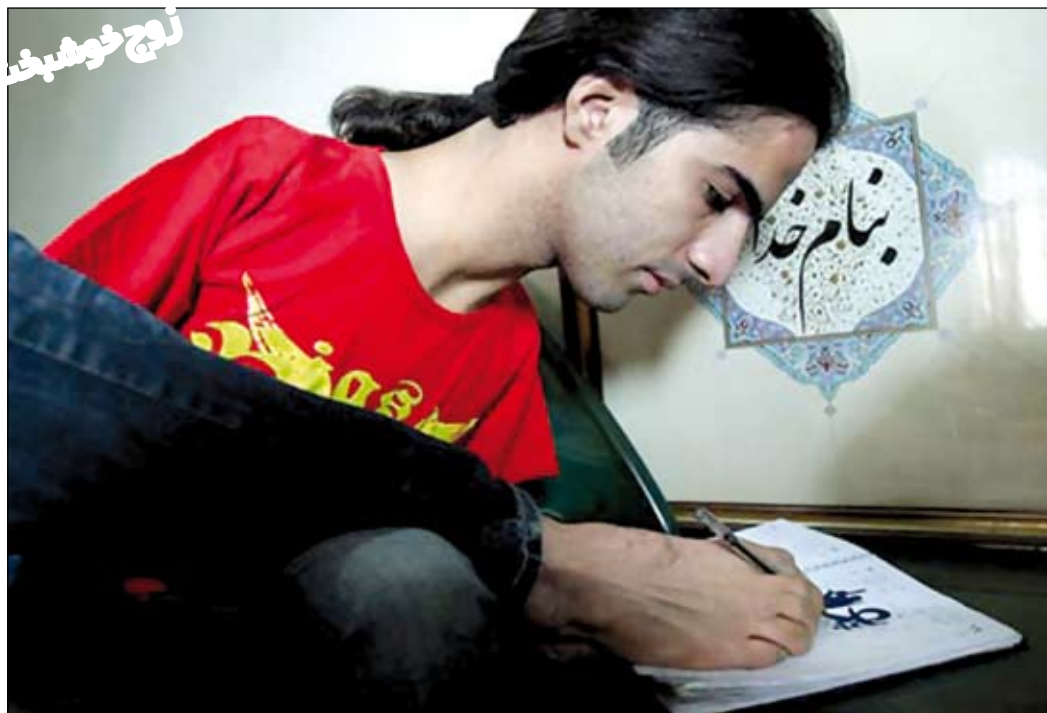
در دوران استبدادی رژیم‌های گذشته، بی‌توجهی به مردم و عدم تامین نیازهای اولیه از جانب دولت، خود مردم را به این مهم وادار می‌کرد که توانمندان نیازهای سایرین را با کمک همدیگر تامین کنند. تعداد زیادی از مساجد، تکایا، هیات‌های مذهبی و قهوه‌خانه‌ها را نهادهای غیر دولتی سنتی قدیمی می‌دانند و پس از آن صندوق‌های قرض‌الحسنه، خیریه‌ها، انجمن‌های اسلامی، اتحادیه‌ها، اصناف و نظام‌های صنفی و مهندسی و غیره، شکل‌های جدیدتر نهادهای مدنی در کشور هستند.

موسسات خیریه مردمی در ایران به واسطه وجود اعتقادات مذهبی و حس نوع دوستی ایرانیان موفقیت‌های چشم‌گیری داشته‌ و با جمع‌آوری کمک‌های مردمی و توزیع آن بین افراد کم‌بضاعت نقش مهمی در پیشگیری و کاهش آسیب‌های اجتماعی داشته‌اند و می‌توان گفت که همگونی‌های فرهنگی با جامعه ایران موجب افزایش میزان اعتماد مردم به این تشکلات شده‌است. بدیهی است که در دوره‌هایی از تاریخ این کشور که حاکمیت فاصله زیادی از مردم گرفته بود تنها بسیج مردمی و فعالیت‌های خیر خواهانه آنها می‌توانست از

سازمان‌های مردم‌نهاد همراه بهزیستی

ناصر نوربخش

احمد در حال نوشتن

فاطمه و احمد در راه کارگاه موسیقی در بخش کارگاه‌های توانبخشی آسایشگاه

احمد و فاطمه در حال صرف ناهار

فاطمه در حال شستن ظروف در آشپزخانه منزل

فاطمه در حال زدن ادکلن به لباس‌های احمد پیش از خروج از خانه

احمد و فاطمه در حال گپ زدن و مرور عکس‌های عروسی شان

معلولیت انگیزه‌ای برای پیشرفت

زهره اعتضاد، هنرمندی است که از ناحیه دودست معلول است و با کمک پاهایش نقاشی، خوشنویسی، قالی‌بافی و گل‌سازی می‌کند. او عضو انجمن بین‌المللی نقاشان آلمان است و تاکنون بیش از ۶۰ نمایشگاه داخلی و ۱۰ نمایشگاه خارجی در کشورهای سوریه، لبنان، قطر، دبی، چین، تایلند، مکه برگزار کرده است.

زهره اعتضاد السلطنه متولد سال ۱۳۴۱ در تهران است و به صورت مادرزادی دچار معلولیت از ناحیه دو دست شده است. او دوران ابتدایی‌اش را در مدرسه استثنایی گذراند و از سال پنجم ابتدایی به بعد را در مدارس عادی و با موفقیت به اتمام رساند.

این هنرمند همچنین با بسیاری از چهره‌های مشهور سیاسی جهان از جمله رییس‌جمهور وقت چین، بی‌نظیر بوتو و... نیز دیدار داشته و هدایایی از آنها دریافت کرده است.

وی پس از گرفتن دیپلم به کار تدریس و آموزش بچه‌های معلول می‌پردازد، به مدت ۱۴ سال در کسوت دبیر به آموزش و پرورش بچه‌های معلول مشغول می‌شود و پس از آن برای پرستاری از پدرش تقاضای بازنشستگی پیش از موعد می‌کند.

او هم اکنون علاوه بر تحصیل در رشته روان‌شناسی در مقطع کارشناسی ارشد، در خانه نیز به کارهای هنری از جمله نقاشی، خوشنویسی، قالی‌بافی، گلیم‌بافی، طراحی قالی و گل‌سازی مشغول است.

اعتضاد درباره آموزش بچه‌های معلول می‌گوید: من به معلمی بسیار علاقه داشتم و دوست داشتم به بچه‌های معلول و هم‌نوع خودم آموزش بدهم، من در آموزش آنها

سختگیری‌های خاص خودم را داشتم و برخلاف تصور دیگران، از آنها تکالیفی می‌خواستم که می‌دانستم قادر به انجام آن هستند، بچه‌ها هم در برابر آموزش‌های من مقاومت نمی‌کردند، چون می‌دیدند که من هم معلوم.

اعتضاد، خانواده‌اش را در آموزش و رشد استعدادهایش بسیار مؤثر می‌داند و در این زمینه می‌گوید: خانواده‌ام من را فردی متکی به خود و مؤثر تربیت کرد و به من آموزش دادند که چگونه از انگشتان پاهایم برای انجام کارهایم استفاده کنم و به مرور با ورزش، تلاش و تمرین پاهایم قوی شدند. اگر چه در طی این مراحل بارها شکست خوردم و خسته شدم ولی باز با انرژی مضاعفی بلند می‌شدم و ادامه می‌دادم.

اعتضاد معلولیتش را انگیزه‌ای قوی برای رسیدن به خواسته‌هایش می‌داند و می‌گوید: همه مشکلات و موانعی که سر راه من بود انگیزه‌ای شد تا با قدم‌های محکم تری گام بردارم و برای تحقق خواسته‌هایم مصر باشم.

روی آوردن من به هنر، هم به دلیل استعدادم بود و هم برای ثابت کردن توانایی‌هایم به خودم و جامعه تا به همه بگویم که معلولیت محدودیت نیست.

او می‌گوید: اخیراً اولین نمایشگاه انفرادی نقاشی من به مناسبت روز جهانی معلولین در فرهنگسرای یانو برگزار شد که بازتاب بسیار خوبی داشت و ۶ تابلو از آثار من در این نمایشگاه به فروش رفت که یکی از بهترین تجربه‌های هنری من بود.

او معتقد است که اگر معلول نبود انسان بلا تکلیف و بی‌هنری بود چرا که نیازی به اثبات چیزی نداشت و معلولیتش نشانی از جانب خداست برای او.

زهره اعتضاد آرزو دارد که به عنوان یک هنرمند شناخته شود نه یک معلول و مؤسسه‌ای برای آموزش بچه‌های معلول و عادی دایر کند تا تمام تجربیاتش را در اختیار آنها قرار دهد.

ادامه از صفحه ۱

نخستین جشنواره انتخاب کتاب معلول برگزار شد

جشنی برای دانایی و توانایی

وی با برجسته ارزیابی کردن فعالیت های معلولان کشور، از عدم وجود تفاوت میان خلایقیت های این افراد و انسان های معمولی سخن گفت: «الان بسیاری از دانشمندان برجسته کشورمان از معلولان عزیز هستند. امروزه به یمن دستاورد های جدیدی که به وجود آمده هیچ مرزی میان معلول و غیر معلول نیست.» مشاور رییس جمهور میزان آثار شرکت کننده در جشنواره را بسیار مطلوب ارزیابی کرد و افزود: «ما نباید فکر کنیم که آثار کمی خلق شده است. این میدانی است برای خلایقیت هایی که به برکت الهی، طبیعت و عالم را به تسخیر خود در آوریم.»

همچنین در بخشی دیگر از این مراسم کاظم نظم ده معاون توانبخشی سازمان بهزیستی کل کشور به ایراد سخنانی پرداخت. این مسئول در حالی سخنانش را آغاز کرد که به گفته خودش توانمندی های معلولان در سال های اخیر بسیار پیشرفت داشته است: «سازمان بهزیستی از سالیان گذشته در این فکر بود که به وسیله علم توانبخشی تغییر نگرش هایی را در معلولان نسبت به جامعه به وجود بیاورد که حالا می بینیم این تلاش ها ثمر داده و وقتی که جشنواره های موسیقی و فیلم و کتاب معلولان برگزار می شود اساتید این رشته ها لب به تحسین می گشایند.»

معاون توانبخشی سازمان بهزیستی کل کشور با تقدیر از فعالیت های سازمان استان تهران و به ویژه معاونت توانبخشی این مرکز، جشنواره انتخاب کتاب برتر را حاصل تلاش های چندین ساله دانست و گفت: «ما نباید فکر کنیم که امروز، این جشنواره حاصل تلاش مرداد ماه تا کنون بوده بلکه این تلاش ها مربوط به سال های گذشته است.» وی ضمن تقدیر از رسیدن ۱۶۰ اثر به دبیرخانه جشنواره، محتوای این

کتاب ها به وسیله معلولان یا در ارتباط معلولان را مثبت ارزیابی کرد و گفت: «ممکن است کتاب هایی در این جشنواره برتر شناخته شوند ولی این دلیلی بر خوب نبودن دیگر کتاب ها نیست اصلا مگر در جهان می توان کتابی را پیدا کرد که ایرادی نداشته باشد.»

نظم ده فعالیت های معلولان را گامی در جهت توسعه جمهوری اسلامی دانست و افزود: «امروزه معلولین عزیز ما می خواهند ثابت کنند که در بحث توسعه جمهوری اسلامی چیزی کم از دیگران ندارند. دلیل این امر هم می تواند توجه به این نکته باشد که امروزه بسیاری از اختراعات معلولان به نفع

کل جامعه و نه فقط معلولان است. البته من از معلولان عزیز می خواهم که به این تلاش های قانع نباشد.» بخش دیگری این مراسم با اجرای برنامه های هنری همچون سرود همراه بود. در پایان حسین امرایی معاون توانبخشی سازمان بهزیستی استان تهران با اشاره به زمینه های چند گانه این جشنواره کرد. جشنواره ای که با شعار توسعه اهداف هزاره سوم: توانمند سازی افراد معلول و جامعه کار خودش را به پایان برد و جایزه بهترین ناشر را نیز برای سازمان بهزیستی کل کشور به یادگار گذاشت.

توانمندی های معلولان را گامی در جهت توسعه جمهوری اسلامی دانست و افزود: «امروزه معلولین عزیز ما می خواهند ثابت کنند که در بحث توسعه جمهوری اسلامی چیزی کم از دیگران ندارند. دلیل این امر هم می تواند توجه به این نکته باشد که امروزه بسیاری از اختراعات معلولان به نفع

سابقه معلولیت در ایران و جهان قدیم

شادی خزانی

همان گونه که می دانیم ناتوانی و معلولیت حقیقتی انکارناپذیر در جهان به شمار می رود و به نظر می رسد سابقه حضور معلولان در جامعه به دوران بسیار قدیم باز می گردد. تحقیقات باستان شناسان نشان می دهد که پدیده معلولیت سابقه ای به قدمت تاریخ زندگی انسان دارد. ناهنجاری های اسکلتی و آماس مفاصل که در مومیایی های ۵۰۰۰ سال قبل از میلاد کشف شده پرده از این راز بشریت برمی دارد.

نحوه برخورد با معلولین در جهان قدیم

در منابع تاریخی سخن های بسیاری از نحوه برخورد با معلولان اعم از کشتن، قربانی کردن، ترجم و نگهداری آنان در مراکز و سرپوشده دور از دید مردم و جدا از جامعه به میان آمده است.

یافته های باستان شناسان نشان می دهد انسانهای غارنشین و ساحران برای معالجه برخی از رفتارهای غیر عادی از قطعات استخوان و دندان مار برای درمان و تسکین درد استفاده می کردند.

در نوشته های قدیمی مصر مربوط به هزار و ۳۵۵ سال قبل از میلاد، توصیه ها، دستورالعمل های پزشکی برای برخی از بیماری ها مانند؛ عقب ماندگی ذهنی، صرع، نابینایی و ناشنوایی ذکر شده است.

در همین زمان رومیان، یونانیان و ایرانیان معتقد بودند که یک جامعه پویا و زنده از شهروندانی با توانایی بالقوه نشأت می گیرد و قوانینی مبنی بر حذف افراد معلول تصویب کردند. ارسطو در کتاب سیاست می نویسد: باید قانونی باشد که هیچ فرد ناقصی حق ادامه حیات نداشته باشد و بقراط معتقد بود انسانی ارزش زندگی را دارد که در همه امور توانا باشد.

در ایران باستان معتقد بودند بیماری های جسمی نشانه ای از خشم خدا بر بنده ای خاص می باشد و اهریمن با معلول کردن یک نفر قدرت و توانایی خود را به آدمیان نشان می دهد، این چنین بود که نوع واکنش افراد جامعه نسبت به معلولان متفاوت بود. این تفاوت رفتاری به تناسب نوع اقلیم و فرهنگ تغییرات محسوسی داشت، بنا به روایات تاریخی گاه این واکنش ها بسیار تند و در برخی مواقع نیز نوعی تعامل وجود داشت.

بعد از اسلام آوردن ایرانیان با توجه به دیدگاه اسلام مبنی بر این تعریف که خدمت به معلولین خدمت به نبی اکرم است و آیات، احادیث و روایات های زیادی که در باب احترام و تکریم به فرزنداتوان، رعایت حقوق فرد معلول و کمک و خدمت به فرد معلول وجود داشت نوع رفتار با معلولین تفاوت های آشکاری یافت.

سابقه توانبخشی در جهان

شکل گیری مراکز درمانی برای بیماران و معلولین بین قرن ۶ تا در اروپا ۱۳ به علت شیوع بیماری جذام گسترش یافت.

در قرن ۱۷ این مراکز تغییر فعالیت دادند و به مراکز نگهداری و باز توانی متکدیان، بی خانمان ها، عقب

ماندگان ذهنی و... تبدیل شدند.

وقوع جنگ جهانی اول و افزایش کمی معلولیت سبب شد تا این گروه به عنوان بخشی از جامعه رسمیت پیدا کنند.

از بین رشته های توانبخشی تخصص ارتوپدی احتمالاً اولین تخصص پزشکی بود که گسترش یافت. در قرن ۱۸ در سوئیس اولین مرکز جسمی حرکتی توسط جین اندرونل دایر شد.

اولین مرکز جامع توانبخشی در جهان در سال ۱۹۰۶ توسط دکتر کن راد در برلین تاسیس شد.

سابقه توانبخشی در ایران

در سده های گذشته توجه به امور معلولین تنها در قالب انجام تکالیف مذهبی مانند خمس، ذکات، وقف و صدقه دیده می شد. ولی با آشنایی هرچه بیشتر ایرانیان با علم روز دنیا توجه به معلولان و معلولیت آنها شکل ویژه ای یافت.

اولین مرکز آموزشی و تربیتی نابینایان در سال ۱۲۹۹ شمسی توسط یک کشیش آلمانی به نام کریستفل تاسیس شد که در سال ۱۳۱۹ به مناسبت جنگ دوم جهانی و خروج اتباع آلمانی تعطیل شد.

در سال ۱۳۲۸ اولین آموزشگاه شبانه روزی نابینایان بانام کانون کار و آموزش در تهران تاسیس شد.

در سال ۱۳۳۰ یک خانم انگلیسی به نام گونگستر دومین مرکز تعلیم و تربیت دختران نابینا را به نام نور آیین را در اصفهان تاسیس کرد

در سال ۱۳۴۳ باهمت دکتر محمد خزانی آموزشگاه نابینایان خزانی به منظور آموزش نابینایان بزرگسال آغاز به کار کرد.

در سال ۱۳۵۸ مجتمع آموزشی استثنایی پاسداران (ویژه ناشنوایان نابینایان و کم توان ذهنی) آغاز به کار کرد. توجه به امور معلولین به شکل سازمان یافته برای اولین بار در برنامه چهارم عمرانی کشور برمی گردد. (۱۳۴۶)

در برنامه پنجم عمرانی کشور (اسفند ۱۳۵۲) فصلی تحت عنوان تامین رفاه اجتماعی به منظور تامین برخی از نیازهای معلولان در نظر گرفته شد. ولی عمده فعالیت برای معلولان در سال های بعد از انقلاب با تاسیس سازمان بهزیستی آغاز شد که با روند رو به رشدی که داشته است امروزه توانسته بیشتر نیازهای این قشر جامعه را بر طرف و آنها را تحت حمایت خود بگیرد.

باز خوانی دوباره معلولیت

منشور سال ۱۹۸۲ سازمان ملل، روز معلولان را، برخاسته از نیازهای به حق افرادی می داند که به رغم محدودیت های حسی و حرکتی، به دلیل برخورداری از جوهره انسانی، باید همچون دیگران، از امکانات رفاهی و اجتماعی برخوردار شوند. حق بهره مندی از خدمات آموزش و پرورش، بهداشت، مسکن، اشتغال، امکانات تفریحی و... همگی به عنوان موضوعات محوری در قوانین و آیین نامه های مربوط به حقوق معلولان به شمار می آید.

ناشنوایان، منابع و مطالب علمی به خط بریل یا نوارهای صوتی برای اشخاصی که دچار اختلالات بینایی در سطح مختلف هستند، و خواندنن هایی که از لحاظ کمی و کیفی باتوان و استعداد افراد کم توان ذهنی مناسب باشد را نام برد.

یاری به معلولان

کمک و یاری رساندن به هم نوع، فضیلتی است بزرگ و در اسلام سفارش زیادی به آن شده است. البته این کمک باید به حال کمک گیرنده مفید باشد و موجب ناراحتی او نشود. کسانی که با انگیزه خودنمایی، ارضای حس خود بزرگ بینی و فخر فروشی به دیگران کمک می کنند، راه خطا می روند. در این میان، کمک به افراد معلول، برداشتن همه موانع و مشکلات نیست، بلکه کمک به انجام کاری است که این افراد از عهده آن بر نمی آیند. فراهم ساختن امکانات شرکت واقعی معلولان جسمی در زندگی اجتماعی، در آن ها دلگرمی، اعتماد به نفس و نشاط می آفریند.

سخن آخر

افراد سالم و توان مند جامعه باید بدانند که معلولان هرگز نیازی به ترحم ندارند. هم نوعان سالم باید همواره بکوشند تا کمبود موجود در معلولان را به صورت یک جریان طبیعی نشان دهند و کاری نکنند که این کمبود، زندگی معلول را از حالت طبیعی خارج کند و او را به فردی منزوی و جدای از جامعه تبدیل سازد. باید این حقیقت را بپذیریم که اگر فرد معلول به درون جامعه برمی گردد و به فعالیت می پردازد، حتماً توان مندی دارد. پس نباید با ترحم یا تمسخر خویش، هیاهوی زیبایی بازگشت به زندگی رادر او خاموش کنیم، بلکه باید او را بپذیریم و تشویقش کنیم تا کارهایش را درست انجام دهد و با کار خواستن از آنها، آنان را در میان خودنگه داریم.

برگرفته از اینترنت

نیازهای آنان باشد. از سوی دیگر، وجود چنین تشکیلاتی، موجب می شود تا افراد ضمن برخورداری از رابطه اجتماعی، استقلال اقتصادی، احترام اجتماعی، دسترسی به خدمات تخصصی، و نیز زندگی زناشویی و تشکیل خانواده، بتوانند دیدگاه ها و ایده هایشان را مطرح، و در مورد مسایل مربوط به زندگی خود، تصمیم گیری کنند.

نیاید با ترحم یا تمسخر خویش، هیاهوی زیبای بازگشت به زندگی رادر او خاموش کنیم، بلکه باید او را بپذیریم و تشویقش کنیم تا کارهایش را درست انجام دهد و با کار خواستن از آنها، آنان را در میان خودنگه داریم

آموزش و فرهنگ

معلولان باید فرصت یابند تا استعدادهای خلاق هنری و فکری خود را رشد داده و آن را نه تنها برای منافع خود، بلکه برای غنی سازی جامعه به کار گیرند. به این منظور، باید دسترسی آنان برای مشارکت در فعالیت های فرهنگی تضمین شود. از شمار این اقدامات، می توان تهیه وسایل کمک ارتباطی برای

گذراندن دوره های تحصیلات عالی و کسب دانش و مهارت لازم، نمی توانند به اشتغال مناسب برسند. در زمینه اشتغال زایی برای معلولان، تبعیض فاحشی وجود دارد و گاه میزان بیکاری میان معلولان، دو برابر بیکاران عادی است؛ در صورتی که براساس قانون، دولت موظف است سه درصد از اشتغال را به معلولان اختصاص دهد، ولی این قانون تاکنون به صورت مطلوب اجرا نشده و شاهدیم که موضوع اشتغال معلولان، با بی مهری روبه رو گردیده است. به ناچار تعداد قابل توجهی از آنان، باید بیشترین وقت خود را در میان خانواده سپری کرده و زندگی خود را به سختی ادامه دهند.

تفریح و سرگرمی

توجه به تفریح و ورزش، موجب سلامت جسمی و بهداشت روانی بخش عظیمی از نیروی خلاق معلولان را فراهم می آورد. بیشتر این افراد نمی توانند از امکانات تفریحی موجود در سطح جامعه استفاده مناسب کنند؛ چرا که محیط های تفریحی و ورزشی، با شرایط فیزیکی و بدنی معلولان متناسب نیست. شایسته است که مسئولان، درصدی از امکانات رفاهی و ورزشی را به معلولان اختصاص دهند، تا آنها نیز مانند سایر افراد جامعه، از این امکانات استفاده نمایند.

مشارکت اجتماعی

افراد معلول باید در تصمیم گیری ها، به ویژه در خصوص سازمان هایی که اعضای آن از معلولان تشکیل شده، یا معلولان در آن عضویت دارند و برای معلولان خدمت رسانی می کنند، مشارکت جدی و تاثیر گذار داشته باشند. کمک به تشکیل گروه های خودیار به منظور حمایت و توسعه جامعه خاص معلولان، از مهم ترین اقدامات برای مشارکت این گروه می باشد. تشکیل جوامع خاص معلولان نیز می تواند پاسخگوی

معلول کیست؟

معلول به کسی گفته می شود که بر اثر نقص جسمی یا ذهنی، اختلال قابل توجهی به طور مستمر بر سلامت و کارایی عمومی، و یا در شئون اجتماعی، اقتصادی و حرفه ای او به وجود آید، به طوری که این اختلال، از استقلال فردی، اجتماعی و اقتصادی وی بکاهد. این گروه، شامل ناشنوا، نابینا، و معلول جسمی، حرکتی و ذهنی می باشد. آمار ارائه شده از سوی سازمان بهداشت جهانی، نشان می دهد که تا سال ۱۳۷۸، ده درصد از جمعیت جوامع صنعتی و دوازده درصد از جمعیت جوامع روبه توسعه راه افراد معلول تشکیل می دهند. در ایران، حدود ۳ درصد به نوعی دچار معلولیت های جسمی جزئی یا کلی هستند. معلولیت، گاه به علت نبود در مان مناسب، در طول زندگی و تا پایان عمر، با این گونه افراد خواهد بود.

احترام، نه ترحم

آنچه در ارتباطات اجتماعی با معلول باید در نظر گرفت، این نکته است که ارتباط با آنها، باید همراه احترام باشد و از ترحم به ایشان دوری گزید. تفاوت این دو نوع رفتار در این است که در اولی، طرف مورد احترام، انسانی بزرگ به شمار می آید؛ اما در گزینه ترحم، مخاطب انسانی ذلیل و خوار شمرده می شود که باید همواره دست او را گرفت و به شخصیت و روحیات وی، اندک توجهی نمی گردد. به یاد داشته باشیم آنچه توانایی را می سازد، اراده است و اراده اگر خواهد جاری شود، هیچ پهنانه ای را نمی شناسد.

اشتغال معلول

اشتغال هر فرد، موجب استقلال اقتصادی او می شود. داشتن شغل، به شخص هویت و تشخص اجتماعی بخشیده و در او، اعتماد به نفس به وجود می آورد. متأسفانه تعداد زیادی از معلولان، به رغم

روز جهانی معلول به عنوان یک روز سمبلیک، بهانه ای است تا به نوعی پیام و دغدغه های بزرگترین اقلیت جهان شنیده شود. اما این پیام در هر کشور به واسطه نوع نگرش و شرایط اقتصادی و فرهنگی بازخورد خاص خود را دارد برخی از این بازخوردها به دیدگاه و سیاست های تعیین شده از سوی مسئولین مرتبط با آن حوزه در ارتباط است. کشور ژاپن نیز بر اساس همین مختصات ذکر شده فوق در ده سال اخیر کوشیده است در راستای مشارکت این قشر در فرایند اجتماعی، اقتصادی گام هایی بردارد در این ارتباط با دیدگاه و تعریف آنها نسبت به معلولان و حقوق تبیین شده آنها بیشتر آشنا خواهید شد.

تغییرات اجتماعی

در مرحله اول تغییرهایی در نگرش و فعالیت های معلولین نسبت به خود و سازمان مرتبط با آنها به وجود آمده است. این تغییرات سبب مشارکت فعال افراد معلول در فعالیت های اجتماعی شده است؛ از این روی آنها می توانند نظرهای خود را ابراز کنند و در سازماندهی فعالیت های مختلف شرکت کنند. اکنون این افراد بیشتر از پیش در اماکن عمومی و رسانه ها دیده و شنیده می شوند. به عنوان مثال همکاری و مشارکت افراد با معلولیت های مختلف در فعالیت هایی که توسط سازمان ها برای آنها در نظر گرفته شده، همچون کار تحقیقاتی در زمینه سیاست های دولتی و اقدامات اجتماعی، باعث افزایش درک متقابل در آنها شده است. با این وجود یک نیاز مستمر برای مشارکت جوانان در این فعالیت ها وجود دارد.

گام بعدی در چارچوب سیاست های دولتی و قانونی محقق شد. از این روی اصلاحات فزاینده ای بدلیل ایجاد حقوق اساسی و بنیادی برای افراد معلول بوجود آمده است. در این فرایند شرایط محدود کننده افراد معلول بررسی می شود، تا حقوق موجود علیه این افراد اصلاح گردد در این زمینه می توان به حذف موانع در زمینه هایی همچون معماری، حمل و نقل و ارتباطات اشاره کرد. اما مشکلی که در ژاپن وجود دارد این است که در بیانیه حقوق افراد معلول، وظایف و حقوق این افراد به تفصیل بیان نشده و فاقد قدرت و توان اجرایی و قانونی است. این مسئله بر این حقیقت تاکید می کند که هنوز طرح های کافی شهری برای افراد معلول در جهت بهبود وضعیت رفاهی، آموزشی و اشتغال وجود ندارد.

در مرحله سوم، با توجه به آگاهی عموم و محیط اجتماعی پیرامون افراد معلول، تبعیض و تعصب به نحو گسترده ای از طرف عموم حذف شده است.

زندگی روزانه افراد معلول در ژاپن

در ژاپن خدمات زیادی توسط وزارتخانه ها برای افراد معلول ارائه می گردد. وزارت بهداشت، کار و رفاه اصلی ترین وزارتخانه هایی هستند که این خدمات را ارائه می دهند. دیگر وزارتخانه ها نیز همچون آموزش، فرهنگ، ورزش، علم و تکنولوژی، اراضی، حمل و نقل، دارایی، حتی وزارتخانه کشاورزی و جنگلداری و شیلات امکاناتی برای افراد معلول فراهم کرده اند. در ژاپن، استانداری و شهرداری ها علاوه بر خدمات و امکانات دولتی ملی امکانات و خدمات خود را در اختیار افراد معلول قرار می دهد.

افراد معلول از ۳ نوع خدمات دولتی استفاده می کنند: در ژاپن تمام افراد از بیمه سلامت و حقوق و مستمری برخوردارند. بیمه سلامت ۷۰ درصد هزینه درمان را که از بیمارستان ها و کلینیک ها

خدمات دولت ژاپن به افراد معلول

ترجمه: لیلا شهبانی

تعریف می شود. در این تعریف استانداردهای ارزیابی متفاوتی برای شدت معلولیت وجود دارد:

معلول بصری:

- معلولیت بصری هر دو چشم ۱/۰ یا کمتر
- معلولیت بصری یک چشم با ۰/۲۰ یا کمتر و چشم دیگر با ۰/۶ یا کمتر

- قطر بینایی ۱۰ درجه یا کمتر در هر دو چشم
- نقص بصری بیشتر از ۵۰ درصد در هر دو چشم

معلول شنوایی:

- بیشتر از ۷۰ dBHL در هر دو گوش
- یک گوش بیشتر از ۹۰ dBHL و دیگری بیشتر از ۵۰ dBHL

- کمتر از ۵۰ درصد توانایی شنیداری
- معلولیت صدا، کلام و عمل جویدن:

- نقص کامل صدا، کلام و عمل جویدن
- معلولیت شدید صدا، کلام یا عمل جویدن

معلولیت اعضای بدن:

- معلولیت دائمی و شدید یکی از اعضای بالا تنه یا پایین تنه

- نداشتن انگشت شست یا نداشتن ۲ یل بیشتر از ۲ انگشت از دست

- نداشتن یکی از اعضای پایین تنه
- نداشتن پاشنه پا

- نقص در عملکرد قلب، کلیه، اندامهای تنفسی، مثانه، مقعد و روده کوچک

- اقدامات رفاهی انجام گرفته برای معلولین جسمی:
- دادن کارت معلولیت؛

- اقداماتی برای کاهش یا بهبود معلولیت، معاینات پزشکی و مشاوره توانبخشی؛
- تامین کمکهای تکنیکی و وسایل مصنوعی برای استفاده روزانه.

انواع وسایل مصنوعی:

- معلولین بصری: ارائه عصای سفید، چشم مصنوعی، چاپگر بریل، عینک آفتابی

- به معلولین شنوایی: دادن سمعک
- به معلولین کلامی: حنجره مصنوعی
- به معلولین جسمی: دادن اعضای مصنوعی، ویلچر، عصا، ویلچر برقی امکانات و کمکهای تکنیکی برای استفاده روزانه معلولین:

- معلول چشمی: دادن ضبط صوت
- نابینایان: ساعت از نوع صدا دار، تقویم صدا دار، چاپگر بریل، وسایل آشپزی الکترو مغناطیسی
- معلول شنوایی: دادن ماشین فاکس، سیستم داخلی چشمک زن نوری

- به معلولین کلامی: در اختیار قرار دادن مترجم زبان اشاره
- به معلولین جسمی: دادن شیر حمام، کاسه توالت، رختخواب ویژه، تشک های ویژه، برانکار حمام، وسیله تغییر وضعیت، واژه پرداز، مسواک برقی، دستشویی سرپایی برای آقایان و غیره

اقدامات رفاهی برای معلولین جسمی

در خانه:

- تامین مقرری ویژه برای معلولین به صورت ماهانه هر ماه ۲۶۲۳۰ ین
- معلولین درجه ۱ هر ماه ۸۱۸۲۵ ین
- معلولین درجه ۲ هر ماه ۶۵۴۵۸ ین
- فرستادن افراد کمک کار به خانه
- برنامه اقامت کوتاه مدت در بهزیستی
- ارایه خدمات روزانه
- تسکین معلولینی که در خانه زندگی می کنند

اقداماتی دیگر برای ارتقا مشارکت معلولین

- چاپ و انتشار اطلاعات به زبان بریل و کتاب های گویا برای نابینایان؛
- در اختیار قرار دادن سگ راهنما؛
- آموزش و فرستادن مترجمین زبان اشاره؛
- آموزش رانندگی؛
- کلاس های ورزشی؛

تفریحی چندان کار انجام نگرفته است بطوری که امروزه مشاهده می شود اکثر واحدهای ورزشی و ورزشگاهها روشننگر ناسازگاری و نداشتن تطبیق اصولی آنها با وضعیت جسمی معلولین است.

بنابراین با توجه به تجربیات توانبخشی در جهان که ثابت کرده است بازتوانی و دستیابی معلولین به استقلال در زمینه زندگی فردی و اجتماعی بدون سازگاری محیط زیست غیر ممکن است و بر عکس در صورتی که وضعیت خاص جسمانی و معلولیت این افراد در طراحی شهری و تجهیزات مسکونی و تفریحی در نظر گرفته شود، شخص معلول قادر خواهد بود تمام امور زندگی خود را به تنهایی و بدون کمک و دخالت دیگران انجام دهد از این رو اصلاح و مناسب سازی طراحی شهرک ها و اماکن و سالن های ورزشی نه تنها لازم است بلکه امری ضروری جهت کمک به کسب استقلال فردی و اجتماعی جانبازان و معلولین است.

در پایان لازم به ذکر است که ورزش معلولان یکی از نشانه های مثبت توجه سازمان بهزیستی استان تهران به مسأله ی ورزش است که امیدواریم در آینده ی نزدیک و با برنامه ریزی دقیق و آغاز همکاری های مفید، به ارتقا سطح کیفی ورزش معلولان بپردازد.

بخشی از جمعیت کشور را تشکیل می دهند و نیازمند استفاده از محیط زیست اطرافشان و تردد در اماکن اجتماعی و تفریحی ورزشی هستند بدون شک باید بتوانند احتیاجات روزمره خود را در زمینه های مختلف برآورده سازند.

ولی متأسفانه معلولان یا افراد کم توان جسمی و حرکتی بر اثر نامتناسب بودن طراحی ساختمان های مراکز ورزشی، اکثراً نمی توانند از آنها استفاده کنند و به نوعی این مسأله موجب انزوای و گوشه گیری آنها شده است.

بنابراین مناسب سازی سطح عبور و مرور و کیفیت دسترسی به اماکن و مراکز مختلف و اصلاح ساختمانی و معماری این مراکز اکنون مقدم بر هر خدمت دیگر به جانبازان و معلولین کشور در راه رسیدن به استقلال فردی و اجتماعی آنها است. البته که مشکلات دیگری همچون کمبود سالن های ورزشی و نیروی انسانی کارآموز برای رسیدگی و آموزش بیشتر به این افراد در این میان دیده می شود ولی به هر حال باید امید داشته باشیم تا با کمک های افراد خیر این مشکلات هم به زودی به بهترین نحو حل شود.

به گفته بسیاری از کارشناسان و مسئولان رسیدگی به وضعیت معلولان، عمده ترین مشکلی که در راس کار این افراد قرار دارد مشکلات روحی و روانی، بی کاری، مشکلات اجتماعی، نارساییهای ساختمانی و مسکونی است.

این افراد معتقدند که در مورد اصلاح و مناسب سازی اماکن ورزشی و

نیاز به ورزش و تاثیر سلامتی آن در افراد معلول بسیار بیشتر از افراد سالم احساس می شود. بی تردید ورزش، عاملی است که معلولان را به سطح جامعه می کشاند و آنان را در انجام فعالیتها مستقل می سازد. امروزه افراد معلول در سطح وسیعی در فعالیت های اجتماعی و مسابقات شرکت دارند و هویت خود را به جامعه شناسانده اند. هم اکنون ۱۰۰ سال از ابداع ورزشهای معلولین می گذرد. قرن ۱۸ و ۱۹ میلادی زمانی بود که تاثیر ورزش در سلامت معلولین کاملاً شناخته شده بود.

علیرضا درودیان، سرپرست دفتر تربیت بدنی بهزیستی استان تهران در گفتگو با خبرنگار مهرنو درباره بررسی وضعیت تربیت بدنی معلولان در استان تهران گفت: تلاش دفتر تربیت بدنی چه در بهزیستی استان ها و چه در سطح کشور رسیدگی به وضعیت ورزش معلولان است که در طول سال برنامه های مختلفی برای این افراد طرح ریزی می شود.

وی افزود: برنامه هایی که برای معلولان در نظر می گیریم معمولاً توسط این دفتر برنامه ریزی شده و توسط گروههای اجرایی و انجمن های ورزشی برگزار می شود. به همین علت تنها برنامه ریزی های کلی در دست تربیت بدنی قرار دارد.

درودیان درباره رشته های ورزشی معلولان گفت: در حال حاضر ما در اکثر رشته ها برای ورزش معلولان طرح ریزی کرده ایم، رشته هایی همچون کوه پیمایی، شنا، والیبال، تیراندازی و... که باید با برنامه های مختلف و همکاری سازمان تربیت بدنی اجرا شود.

وی با بیان این که در شهر استان هیئت جانبازان و معلولان راه اندازی شده است افزود: پیشنهاد می شود در شهرستان ها برای مربیان، قهرمانان و ورزشکاران پرونده ای تشکیل شود و کارت ورزشی مخصوص صادر شود تا بتوانیم زمینه استفاده از مربیان در کلاس های آموزشی را فراهم کنیم.

سرپرست دفتر تربیت بدنی بهزیستی استان تهران، تصریح کرد: در حد توان به هیئت های شهرستان ها و خصوصاً هیئت هایی که نیروهای مستعد دارند بودجه اختصاص داده می شود و نیاز است هیئت ها هر چه سریع تر شماره حساب خود را به هیئت استان اعلام کنند.

وی با بیان این که هیئت ها باید مشارکت ملی و جذب حمایت های مادی سازمان ها را در دستور کار خود قرار دهند، اظهار داشت: می توانیم با برخی از سازمان های دولتی تعامل خوبی داشته باشیم و مطمئناً با مشارکت و جذب حمایت های بیشتر به اهدافمان خواهیم رسید.

وی افزود: در حال حاضر وقت های نامناسبی به جانبازان و معلولان اختصاص داده می شود که باید توجه داشت این قشر وضعیت جسمانی مطلوبی ندارند و نیاز است در بهترین ساعات، سالن ورزشی در اختیار آنان قرار گیرد.

درودیان درباره عدم مناسب سازی سالن های ورزشی معلولان گفت: سالن هایی که در اختیار ما و سازمان تربیت بدنی قرار دارد برای معلولان مناسب سازی نشده و از این جهت این افراد با مشکلات زیادی روبه رو هستند. و هیچ مکان ورزشی برای ورود معلولان و آمد و شد آنها طراحی نشده است. حتی اگر سالنی هم وجود داشته باشد مسیرهای دیگر رفت و آمدی و عدم آسایش در رفت و آمد این افراد باعث شده تا آنها میل کمتری برای بیرون آمدن داشته باشند و به تعبیر دیگر ترجیح می دهند خانه نشین باشند.

وی با اشاره به اینکه معلولان باید به تحرک و ورزش خود توجه ویژه ای داشته باشند اعلام کرد: فعالیت و تحرک نقش مهمی را در وضعیت افراد جامعه به خصوص افراد معلول یا ناتوان ایفا می کند به طوری که در بسیاری از موارد دیده شده است که وضعیت این افراد تا حد زیادی بهبود یافته و خانواده این معلولان هم روحیه بهتری پیدا کرده اند. بنابراین باید بر اساس سیاست گذاری هایی که بین سازمان تربیت بدنی و بهزیستی صورت می پذیرد توجه بیشتری به این مقوله مهم کرد.

درودیان درباره هزینه های ورزش معلولان گفت: بهزیستی استان تهران با همکاری بهزیستی کشور بر اساس تصمیم گیری های مختلف تصویب کرده است که تمامی ورزش های معلولان به صورت رایگان و بدون هیچ هزینه ای در اختیار این افراد قرار گیرد. چرا که ما به دنبال راهی هستیم تا معلولان را بیشتر به ورزش و فعالیت تشویق کنیم.

وی در پاسخ به این سوال که چگونه معلولان را برای رشته های مرتبط با توانایی هایشان شناسایی می کنند، اعلام کرد: ما به طور معمول این افراد را بر اساس مشکلات و ناتوانی هایی که دارند طبقه بندی می کنیم و افرادی را که شرایط مساوی دارند در یک طبقه قرار می دهیم و برای انجام ورزش های مختلف از آنها تست هایی گرفته می شود تا توانایی آنها در زمینه ای که می خواهند کار کنند مشخص شود.

درودیان ادامه داد: هر سه حوزه ی اصلی فعالیت سازمان بهزیستی در امر معلولان؛ پیشگیری، آمادگی حضور در اجتماع، درمان و توانبخشی رابطه ی مستقیمی با ورزش دارد چرا که با شناسایی معلولان، کمک به این افراد جهت اجتناب از انزوای و توانبخشی و آماده سازی آنها می تواند به ورزش قهرمانی معلولان نیز کمک کند.

قابل توجه است که با توجه به این که امروزه در همه کشورهای جهان و کشور خودمان، ایران معلولین جسمی و حرکتی و به نوعی جانبازان عزیزمان

سرپرست تربیت بدنی بهزیستی استان تهران

هیچ کدام از سالن های ورزشی برای معلولان مناسب سازی نشده است

سماحه فخار

ما آن‌ها را دوست داریم

علی کریمی در گفتگو با خبرنگار ما درباره روز جهانی معلولان گفت: «در ابتدا این روز را به جامعه معلولین ایران تبریک می‌گوییم و متقدم این قشر از دیدگاه من نه تنها معلول نیستند بلکه دارای توانایی‌های بسیاری هستند که بسیاری از افراد به ظاهر سالم از آن‌ها برخوردار نیستند و افتخارات بی‌شمار و مثال‌زدنی این قشر در عرصه ورزش صحت این ادعای من را می‌رساند.»

کریمی در ادامه افزود: امیدوارم این قشر با کمک مسئولین امر بتوانند توانایی‌های بالقوه خود را در همه زمینه‌ها علی‌الخصوص ورزش به فعلیت تبدیل کنند تا ثابت کنند معلولیت به معنای ناتوانی نیست و ما ورزشکاران از دوستداران و حامیان همیشگی آن‌ها هستیم.

معلولان به ورزشگاه بیایند

حامد کاویانپور: به نظر من در درجه اول این خانواده‌های افراد معلول هستند که رنج و فشار زیادی را تحمل می‌کنند و سختی‌های فراوان می‌کشند زیرا نگهداری از یک معلول بسیار سخت و مستلزم داشتن صبر بالایی است، و وظیفه خطیر و مهم در این جا به نظر من برعهده ما ورزشکاران و مردم عادی است که باید بدانیم چگونه با این گونه افراد برخورد کنیم زیرا برخورد بجا و شایسته می‌تواند تغییر شگرفی در روحیه این قشر داشته باشد.

ما میتوانیم با فرهنگ‌سازی مانند فراهم کردن شرایط آمدن معلولین به ورزشگاه‌ها و اعمالی از این قبیل به آنها روحیه داده و زندگی شادی را برای آن‌ها رقم بزنیم.

آنها نشانه‌های خدا هستند

حمید استیلی نیز درباره این روز چنین به ما گفت: «معلولین از نعمت‌های خدادادی هستند، نشانه‌ای از خدا برای این که ما قدر سالم بودن خود را بدانیم این عزیزان باید بدانند که معلولیت چیزی از ارزشهای آن‌ها نخواهد کاست و همواره امید به خدا و ایمان قلبی را سرلوحه کارشان قرار دهند آنان بندگان مدنظر خداوند هستند که اگر چنین نبود ما هرروزه شاهد رشد آن‌ها در تمامی زمینه‌ها مانند رشته‌های تخصصی ورزشی نبودیم، امیدواریم این عزیزان زیر سایه حق تعالی در همه زمینه‌ها به شکوفایی برسند.»

معلولان یعنی صبر و انسانیت

محسن خلیلی ضمن تبریک این روز، به خبرنگار ما گفت: «من به شخصه معتقدم که باید به این گونه افراد احترام فراوان گذاشت و درس گذشت، صبر و انسانیت را از آنان آموخت، زیرا از آن‌ها با وجود مشکلاتی که معلولیت برایشان ایجاد می‌کند مانند سایر افراد سالم در سطح جامعه حضوری فعال دارند و گاه حتی از خیلی از افراد سالم جلوتر هستند ولی خیلی در جلوی دید نیستند تا از زحمات آن‌ها قدردانی شود به نظر من آن‌ها شایستگی‌هایی دارند که به علت عدم توجه مسئولین و حتی خود ماندید گرفته می‌شود و در انبوه روزمرگی‌ها محو می‌شود.»

تنها حرف کافی نیست

فرهاد مجیدی: «ما هنگامیکه در مورد معلولان حرف می‌زنیم تنها نباید به زدن حرف‌های قشنگ اکتفا کنیم بلکه در بازی زندگی کسی برنده است که قدم‌های قشنگ برداشته باشد. خیلی از آدم‌ها تا به حال با یک معلول از نزدیک برخورد نداشته‌اند و دردهای آنان را حس نمی‌کنند و فقط بلدند حرف‌های زیبا بزنند و برای آن‌ها آرزوی موفقیت کنند. معلولین انسان‌های ناتوانی نیستند بلکه ارزشهای والایی دارند که شاید به چشم ظاهر بین ما نیاید، هنگامیکه آنها برای دیدن ما به ورزشگاه می‌آیند به راحتی می‌توان عشق و پاکی را در چشمان پاکشان دید.»

معلولان در ورزش موفق‌ترند

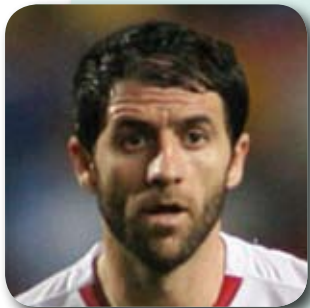
محمد منصوری فوتبالیست جوان و با آتیه باشگاه پیروزی تهران صحبت هایش را با ما این گونه آغاز کرد: خدا را شکر معلولین از لحاظ ورزشی بسیار موفق بودند حتی بسیار بیشتر از غیر معلولین، قهرمانی آن‌ها در والیبال نشسته نیز این مطلب را می‌رساند که اگر به آن‌ها بیشتر بها داده شود مطمئناً نتیجه بسیار خوبی در پی خواهد داشت و شاید این امر نتیجه عنایت خدا به آن‌ها باشد.

به پاکی آنها غبطه می‌خورم

کریم باقری درباره روز جهانی معلول به خبرنگار ما این چنین گفت: «معلولین جزء اقشار دوست‌داشتنی جامعه هستند من خودم بارها به مراکز نگهداری معلولین رفتم و با آن‌ها هم صحبت شدم و همیشه از لطف و محبت بی‌دریغ آنان برخوردار شدم و به سادگی آن‌ها غبطه خوردم، به نظر من معلولیت آن‌ها تنها جنبه ظاهری دارد ولی در باطن در وجود آن‌ها هیچ معلولیتی ندیدم بلکه به نظر من آن‌ها دارای مهربان‌ترین قلب‌های دنیا هستند.»

باقری در ادامه چنین عنوان کرد که خوشبختانه معلولین در همه عرصه‌های ورزشی حضوری فعال دارند و با کسب مدال‌های خوشرنگ برای جامعه ایران افتخار آفرینی می‌کنند.

زندگی در سرزمین عشق

وحید طالب لو دروازه بان تیم ملی کشور نیز سخنان خود را درباره این روز این گونه آغاز کرد: «من خوشحالم که در سرزمینی زندگی می‌کنم که توجه به قشر آسیب دیده و معلول برای تمامی افراد جامعه جایگاه ویژه‌ای دارد، مردم ما بسیار مهربان هستند و می‌دانند چگونه و کجا به این افراد کمک کنند» وی ادامه داد: که امروزه در جامعه ما معلول از جایگاه بالایی برخوردار می‌باشد و امروزه یک معلول دیگر خود و یا خانواده‌اش را به خاطر معلولیتش سرزنش نمی‌کند بلکه با آگاهی در ست در جامعه حرکت می‌کند و به اهداف خود می‌رسد.

طالب لو با تبریک روز جهانی معلول افزود در مسابقات پارالمپیک همیشه معلولین ایرانی در رده‌های جهانی حرف‌های زیادی برای گفتن دارند.

نباید نسبت به معلولان بی‌توجه بود

حسین کعبی پسر جنوبی و خونگرم فوتبال ایران است، هنگامیکه موضوع صحبت‌مان را با او در میان گذاشتیم او با احساسات تمام هم صحبت ما شد و وی معلولین را جزء پاک‌ترین و معصوم‌ترین انسان‌های رو زمین خواند که متأسفانه به علت عدم توجه بسیار مورد بی‌مهری قرار گرفته‌اند و هنگامیکه متوجه شد روز جهانی معلول را در پیش رو داریم اضافه کرد: که بسیار خوشحالم که یک روز در تقویم جهانی به معلولان عزیز اختصاص داده شده تا ما به این بهانه به خودمان بیاییم و اطرافمان را نگاه کرده و از حال این عزیزان با خبر شویم.

کعبی صحبت‌های خود را با تبریک این روز به معلولین و آرزوی سلامتی برای آن‌ها به پایان رساند.

زندگی یعنی همدلی

آندرانیک تیموریان فوتبالیست تیم ملی کشورمان چندصباحی است که به علت بازی در لیگ برتر انگلیس در این کشور زندگی می‌کند او که خود از اقلیت‌های مذهبی کشورمان است مصاحبه خود را با تبریک روز جهانی معلولین به تمامی اقلیت‌های مذهبی معلول در ایران آغاز کرد و این چنین ادامه داد: خوشبختانه در کشور ما همبستگی و همدلی میان افراد جامعه بسیار دیده می‌شود و به افراد معلول به چشم یک موجود اضافی نگاه نمی‌شود. وی همچنین معتقد است که در کشور‌های اروپایی مانند انگلیس با وجود اینکه تجهیزات بسیار مدرن و امکانات فراوان وجود دارد ولی متأسفانه روابط عاطفی نقش چندانی را در ارتباطات آن‌ها ایفا نمی‌کند.

کندوهمین امر سبب شده تا بیشتر معلولین در آسایشگاه‌ها و یا خانه‌هایی که به این امر اختصاص داده شده زندگی کنند به نظر من روابط خانوادگی نقش موثری در رشد و ارتقا روحیه معلولین دارد که در ایران خوشبختانه این گونه است.

پیام هنرمندان

باور کنیم...:

فلورا سام: اگر باور کنیم حکمتش را ایمان می آوریم که هیچ اتفاقی بی دلیل نیست. اگر باور کنیم رحمتش را ایمان می آوریم که هیچ کس تنها نیست. اگر باور کنیم عدالتش را ایمان می آوریم اگر نقیصی است در کنارش فضیلتی به بدیعت گذاشته شده است. معلولیت محدودیت نیست، دل دریایی ذوب می کند در خود کاستی را و امید دارد به بی نهایت حکیم رحیم عادل.

معلولیت مشکل نیست

نعیمه نظام دوست: من فکر می کنم ما باید بدانیم که معلولیت فقط محدودیت جسمی است نه ناتوانی. آن ها باید استعداد های خود را پیدا کنند و به این موضوع باور داشته باشند که در سازندگی جامعه شان می توانند هم قدم با سایر اقشار جامعه نقش داشته باشند.

معلولان نباید معلول بودن را یک مشکل ببینند بلکه راه حلی برای بهتر زندگی کردن و همراه با افراد جامعه پیدا کنند. آن ها باید به این موضوع فکر کنند که بسیاری از افراد هستند که سالم اند اما ناتوان و بسیاری دیگر هم معلول هستند در صورتی که بسیار توانمند تر از دیگران هستند و در ده های مختلف علمی، هنری و اجتماعی کار می کنند و موفق اند. کلام آخر این که معلولان نباید ناامید باشند.

توانمندتر از دیگران:

شیرین بینا: رشته تحصیلی ام کودکان استثنایی بود. دوره پایان ترم ام را کارآموزی با بچه های معلول سرو کار داشتیم. از نزدیک با بچه های معلول سرو کار داشتم. از نزدیک با بچه ها برخورد داشته و با آن ها آشنا هستم.

معلولان انسان های معمولی هستند. یک سری نارسایی هایی دارند که در سیستم عصبی است. مقداری متفاوت از آدم هایی است که مشکلی ندارند.

همه ما باید به آن ها کمک کنیم تا تقاضا، نیازها را برآورده کنیم نه احساس ترحم بلکه به عنوان یک دوست و یک همکار کمک شان کنیم. البته آن ها هم آدم های خیلی متفکر و دانا و قابل احترام هستند. معلولان می توانند در بسیاری از زمینه ها بسیار کارا باشند. حتی ما در نمایشگاه های فرهنگی و هنری ویژه معلولان می بینیم که چه آثار زیبایی از خود به جا گذاشته اند.

معلولان استعدادها و مهارت های بسیاری دارند و بیشتر از آدم های توانمند فعال هستند.

حلقه های وصل:

مریم بویانی: آرزوی منم بر خورد جامعه با معلولان به یک شکلی باشد که سبب ناراحتی و اندوه شان نشود. آدم های عادل با آن ها رفتار خوبی داشته باشند. به هر حال معلولان از شرایط خاصی برخوردارند و باید هوای

آن ها را داشت. دولت آن چه که در توان دارد برای کمک به آن ها در بیف کند و خدمات ارزنده ای را به این قشر ارائه کند. افرادی که از نعمت سلامتی برخوردار هستند باید هوای معلولان را داشته باشند. امیدوارم روزی برسد که معلولان از هر نوع سبب جدایی افراد از یکدیگر نشود.

گفتگو با رضا توکلی بازیگر سریال «عملیات ۱۲۵»

وظیفه هنرمند خدمت به سازمان بهزیستی است

گفت و گو: مبینا گوردزی

رضا توکلی در سال ۱۳۳۹ در تهران متولد شد. به دلیل علاقه فراوان خود به هنر در همان دوره تحصیل وارد گروه های نمایشی و موسیقی در منطقه ۱۰ آموزش و پرورش تهران شد که در همان زمان چندین نمایش همراه با اجرای موسیقی ارائه کرد. او در مرکز فیلمبرداری و تئاتر نیروی هوایی ادامه فعالیت داد که حاصل آن ساخت فیلم ۲۶ میلی متری مستند، داستانی، آموزشی و خبری بود. توکلی در اولین فیلم سینمایی خود بازیگری را به طور حرفه ای تجربه کرد. در سال ۷۷ سریال «گام آخر» به تهیه کنندگی محمدرضا خالقی را کارگردانی کرد که روی آنتن شبکه یک سیما رفت. فیلم کوتاه ۱۶ میلی متری روز مریم محصول کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان نیز از ساخته های او است. توکلی طی این مدت آثاری چون سیمرغ، افسون، آخرین شناسایی، جوانی، غریبه، در مسیر تندباد، تعقیب سایه ها، روز شیطان، مریم مقدس، تیک، آیه های زمین، خیلی دور خیلی نزدیک و... را در کارنامه هنری خود به ثبت رسانده است. آنچه از نظر می گذرانید حاصل گفتگوی ما با وی است.

اگر روزی بخواهید کارگردانی کنید چه موضوعی از بهزیستی را مورد توجه قرار می دهید؟

ج: در دو وجه نگاه می کنم اول عملکرد پرسنل را به تصویر می کشم و دوم نگاه خود معلول به بهزیستی و اطرافیانش را. با این فیلم نشان خواهیم داد که یک معلول از جامعه اش و نوع ارتباطش با جامعه چه می خواهد. آمادگی پیشنهاد در جهت ساخت فیلم برای بهزیستی را دارم.

اگر روزی قرار باشد باری دیگر در یک فیلم مربوط به سازمان بهزیستی بازی کنید، چه رویه ای را در پیش روی خود قرار می دهید؟

دروغله اول با عشق بازی می کنم. حسی را می گیرم که مبتنی بر یک حس واقعی و احساسی باشد چرا که این قشر متعلق به جامعه ما هستند. پزشک، روانشناس، جامعه شناس و حتی پرستار در سازمان بهزیستی، تنگاتنگ با معرفت انسانی، روابط انسانی و اجتماعی روبرو هستند و کسی که با انسان روبروست و با معرفت انسانی درارتباط است، ارج و قربش جایگاه ویژه ای می طلبد. پرسنل بهزیستی با حقوق ناچیز از جان خود مایه می گذارند ما هنرمندان باید به گونه ای نقش آفرینی کنیم تا این روابط را به زیباترین شکل ممکن به تصویر بکشیم. به یک شکلی وظیفه من هنرمند است که نقش پرسنل بهزیستی را به خوبی ایفا کنم. مردم ما هر چه قدر برای بهزیستی کار فرهنگی کنند باز هم کم کار کرده اند.

آقای توکلی شما برخلاف بسیاری از بازیگرها کار هنری خود را از تصویربرداری آغاز کرده اید. از آن سال ها برای مان بگویید.

ج: کارم را با فیلمبرداری و دوربین ۱۶ میلی متری حرفه ای خبری آغاز کردم. در آن زمان در مرکز فیلمبرداری نیروی هوایی خدمت می کردم و گهگاهی هم کار تئاتر انجام می دادم اما عمده فعالیتیم کارهای خبری و ساخت فیلم آموزشی، مستند و بعضا داستانی بود که به شکل ۱۶ میلی متری انجام می دادم. بعد از آن وارد عرصه بازیگری تئاتر شدم و مدتی کار تئاتر انجام دادم چرا که به دلیل دوربین های سنگین، آسبیدی به شانه هایم وارد شده بود. «نبرد برفراز حور» اولین کار نویسندگی من بود که این طرح بعدها دست به دست شد و عده ای این طرح را به شکل های دیگری تبدیل به فیلم داستانی کردند. همچنین با فیلم «افسون» به کارگردانی محمدرضا صفوی و تهیه کننده محسن علی اکبری در سال ۶۷ وارد سینما شدم و تا الان در فیلم های بسیاری ایفای نقش کرده ام.

در مجموعه «قصه های زندگی تازه» به کارگردانی مسعود فروتن ایفاگر نقش فرد معلول بودید. در این رابطه توضیح دهید؟

بخش عمده این کار را خودم انجام دادم و نقش معلولی را ایفا می کردم که پیرامون این شخصیت، اتفاقات داستان را به تصویر می کشید. در واقع نگاه این معلول به زندگی، آدم های کنار این فرد و روابط اجتماعی آن با اطرافیان محتوای داستان را شکل می داد. به نظر من داستان تأثیر گذار و مثبتی بود.

در این مجموعه تلویزیونی تا چه اندازه توانستید تأثیر پذیری خود را بر مخاطب داشته باشید؟

ج: به هر حال نقشی به بازیگر پیشنهاد و پس از بررسی انتخاب می شود. من همیشه دغدغه خاصی در ارتباط با معلولان و این قشر دارم. بارها قصد کرده ام که به مدارس این افراد و یا محل زندگی شان بروم و از نزدیک با آن ها بیشتر آشنا شوم و به تصویر بکشیم. آن هایی که در جامعه ما زندگی می کنند و از همه نعمت های خداوند بهره مند هستند از این موضوع غافلند که خداوند چه نعمت بزرگی را به آنها عطا کرده است. البته در میان این قشر یعنی معلولان و افراد زیر نظر بهزیستی دیده می شود که اتفاقات بزرگی را خلق کرده اند برخی از آن ها یکی از مبتکران و مخترعان خلاق جامعه هستند و یا بعضا از نویسندگان ارزشمند کشور به شمار می روند. الحق والانصاف برخی از آن ها بازدهی بیشتری دارند.

به نظر شما فیلم هایی که در رابطه با بهزیستی و یا افراد زیر نظر این سازمان ساخته می شوند، کافی بوده و یا توانسته قابلیت های خود را به منصفه ظهور بگذارد؟

ج: به طور قاطع و محکم می گویم خیر به هیچ عنوان ما از هنر نمایش نتوانسته ایم به درستی در جهت این امر استفاده کنیم. فکر می کنم یک وجه موضوع به خود مسوولان بهزیستی برمی گردد که شاید به خاطر بودجه های محدود نمی توانند پیشنهاد کار به کارگردان ها بدهند اما خواستن، توانستن است و جامعه ما نیاز دارد که مردم با نوع فعالیت های فداکارانه پرسنل بهزیستی آشنا شوند. مسوولان بهزیستی باید بخواهند و بستری را آماده کنند تا فیلمسازان متخصص وارد این عرصه شوند. تا به امروز فیلم هایی که در مورد بهزیستی ساخته شده بدون تحقیق و پژوهش بوده است. اگر قرار باشد کار فرهنگی در این زمینه کنیم، بطور حتم نیازمند کارشناس بهزیستی به عنوان ناظر کیفی کار و از یک سو و روانشناس و جامعه شناس در کنار پروژه باشند و اعمال نظر کنند.

پلان آخر

به اسم دوستی که نوید نام اوست

محمود حق وردی

هر بار که وبلاگش رو باز می کردم، کلی مطلب جدید و به روز وجود داشت، کامنت ها و نظرات خوانندگان که همیشه سرشار از تشکر و قدرانی از نوید بود. جلوتر از دیگران و می شد گفت پیشگام بود ...

من هم توی وبلاگ ها و در خبرها شنیدم، نوید مجاهد در گذشت. این جوان یزدی شیرین سخن، سال ۸۴ بود برای سفارشی از طریق ایمیل شماره اش رو گرفتم. تماس گرفتم و اول فکر کردم که اشتباه گرفتم، اما نه، خود نوید بود، در گفتار هم مشکل داشت، در مورد کار صحبت کردیم و خیلی خوش قول کار برنامه نویسی یک سایت رو برام انجام داد. یکبار خاطر هم هست برای یک نمایشگاه قصد سفر به تهران رو داشت. چقدر ذوق داشت، به خاطر معلولیتش کمتر بیرون از خانه می رفت، و این بار قرار بود بیاد تهران، من هم خوشحال بودم، چرا که می توانستم نوید عزیز رو از نزدیک ببینم، اما اون سفر هم به دلایلی انجام نشد و از دیدن این دوست خوب برای همیشه محروم شدم.

یکی از خلاقیت های قشنگ نوید، راه اندازی سایتی تحت عنوان www.special.ir بود، نوید در این سایت به معلول ها و یا به خانواده هاشون وبلاگ هایی داده که اونها می تونند بنویسند و از این پنجره بود که نوید معلول های بیشتری رو با جامعه ارتباط داد.

دلمشغولی های من و ام اس، آشنایی با یک معلول قطع نخاع، کویرام اس، ایلپا، تریچه (وبلاگ یک سرطانی)، خدایا مرز، مادر سپید (مادر یک روشنفکر)، special man، گیسو کمند، رونیکا، من و نخاع، اینها عناوین وبلاگ هایی هستند که نوید اونها رو به دنیا معرفی کرد، خیلی از نویسندگان این وبلاگ ها از طریق این سایت با مطبوعات و صدا و سیما ارتباط پیدا کردند و به همه معرفی شدند، این کار خوب، تا همیشه به عنوان یکی از بهترین خدمات نوید مجاهد به جامعه معلولین ثبت شد. امروز که رفتم به وبلاگش سر بزنم، این جملات رو دیدم: نوید مجاهد طراح و برنامه نویس وب به دلیل بیماری ژنتیکی (دوشن) در گذشت... یادش زنده و خاطرش ماندگار.

تا ابد مجنون می مانم به عشق حضرت دوست

به اسم دوستی که نوید نام اوست

آدرس سایت نوید مجاهد: www.mojde.com/ در صفحه اصلی سایت چیزی نیست جز لیخند تصویر قاب مشکی زده: نوید مجاهد

ویلچر

فرش سلیمان است

دوباره می رسد. همان برگی از تقویم که مناسبتش هرگز خوانده نمی شود. سوم دسامبر. مصادف با ۱۲ آذر.

و تو بی هیچ ادعایی از کنار درختان عور عبور می کنی و پای بر برگیهای زرد کف پیاده رو می کنی. آری می کنی چون ...

حتی به کسی یادآور نمیشوی که امروز روز تو است. تا تو بمیلی ها به احترامت چراغ ها را در روز روشن کنند و پله های پلهای عابر پیاده از خجالت اراده آب شوند. چه می گویم ... ذوب شوند و سربالایی مایلم آنها به تو اجازه دهند بالای آنها بروی و بالهای پرستوها را گرفته به جایی کوچ کنی که حرمت آدمی به اندیشه است و نه جسم.

می دانی که می دانم مدتها است خود را باور کرده ای و با چشم بستن بر ناملازمات مسیر خود را یافته دست بر زانوی اراده به ذکر یا علی رهسپار افتخار شدی. می دانم ویلچر فرش سلیمان است که هر جا غمخوارانه همراهیت می کند و دیگر جزئی از یکدیگر شده اید. مهم نیست تو در آن فرو رفته ای یا او تو را رها نمی کند. عصای اراده ات مدتها است سفوفی زیبای آسفالت را هر روز در خیابانهای شهر اجرامی کند.

مردمان اطرافت سه دسته اند. این را هم می دانم. آنانکه حتی سلامت را پاسخ نمی دهند چون تو را هرگز نمی بینند.

دیگر آنانکه تا تو را می بینند به یاد خدا می افتند و بهشت و جهنم را یاد می کنند. پس بهسویت میشتابند تا بار گناه خود سبک کنند.

و سوم آنانکه بهترین هستند. هم آنانکه میان خود و تو بسیار شباهتها می بینند که تفاوت تو را نادیده می گیرند. و چه شانس بزرگی است در کنار این انسانها چند صبا عمر را سپری کردن ...

به هر حال تو هستی و وجودت انکارناشدنی. به خودت بستگی دارد که در اثبات بودنت بکوشی و به دور از مظلوم نمایی و دریوزه ترجم به آنچه می خواهی برسی یا در کنج عزلت عرفان نمایانه ات زانوی عجز در بغل گیری و افسانه عمر به تعزیه بدل نمای ...

می خواستم هیچ در این مورد ننویسم. اما چه کنم که

سوم دسامبر، ۱۲ آذر، روز جهانی معلولین، بر تمامی آنانکه باطن را می بینند و حجاب ظاهر آدمیان برای شان ملاک نیست، شاد باش و فرخنده باد.

توسعه اهداف هزاره سوم

توانمندسازی افراد معلول و جامعه

عکس روز

به مناسبت روز جهانی معلولان در کرج

برگزاری همایش دوچرخه سواری و ویلچر رانی

به مناسبت روز جهانی معلولان همایش بزرگ دوچرخه سواری، ویلچر رانی و پیاده روی با حضور افراد معلول و سالم به صورت نمادین برگزار شد. در این مراسم که با حضور رستمی مدیر کل بهزیستی استان تهران، فیروز گاه مدیر کل تربیت بدنی شهرستان کرج و مسئولین بهزیستی کرج برگزار شد معلولین دوچرخه سوار، ویلچر ران و دوچرخه سواران سالم حضور داشتند. در این مراسم که حدود ۳۰۰ نفر شرکت داشتند، شرکت کنندگان مسیر میدان محمدی به سمت باشگاه میلاد کرج را طی کردند. در پایان مراسم نیز به ۲۰ نفر از شرکت کنندگان به قید قرعه هدایایی اهدا شد.

در این مراسم سید قباد وزیر مدیر بهزیستی شهرستان کرج ضمن گرامیداشت این روز، هدف از برگزاری این همایش را نمایش توانمندی های افراد معلول در کنار افراد سالم عنوان کرد و گفت: معلولان به علت شرایط جسمانی نیاز بیشتری به ورزش و تحرک جسمی دارند که بهزیستی کرج در این راستا برنامه هایی را پیش بینی کرده است.

تراژوروا تحابوا و تصافحوا ولا تحاشموا

به دیدن یکدیگر روید تا یکدیگر را دوست داشته باشید و دست یکدیگر را بفشارید و به هم خشم نگیرید.

امام رضا علیه السلام:

چه کسی بهتر است

مدتی پیش در المپیک معلولان در شهر سیاتل؛ نه دونه در خط شروع برای مسابقه صد متر ایستاده بودند؛ تیر شروع مسابقه شلیک شد؛ دونه ها سعی می کردند بدوند و برنده شوند. ناگهان پای یکی از آنها پیچ خورد و افتاد و شروع به گریه کرد. هشت دونه دیگر پس از شنیدن صدای گریه او دست از مسابقه کشیدند و باز گشتند. یک دختر عقب مانده ذهنی کنار او نشست و او را در آغوش گرفت و به او دلداری داد. سپس همه دونه ها در کنار هم راه رفتند تا به خط پایان رسیدند. تمامی جمعیت حاضر در استادیوم ایستاده بودند و برای آنها دست میزدند... تشویقی که مدتی بسیار طولانی ادامه پیدا کرد.

کسانی که نظاره گر این صحنه بودند هنوز درباره آن حرف می زنند. می دانید چرا؟

زیرا این حادثه عمیقاً در قلب ما تاثیر گذاشت و ما همه می دانیم چیزهای مهمتری از برنده شدن یک نفر در دنیا وجود دارد.

کمک کردن به دیگران برای این که آنها هم موفقیت را تجربه کنند حتی اگر به این معنی باشد که قدم های خود را آهسته تر کنیم و در شیوه زندگی خود تغییراتی ایجاد کنیم.

آنها معلول هستند و ما سالها ... کدام بهتر هستیم؟